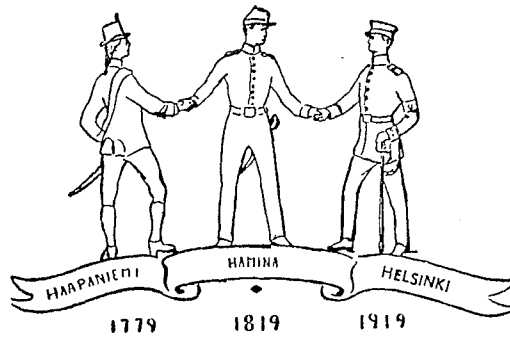

WAKIRANTA

N:o 4/1960

KYLKIRAUTA

*Vyötti miekan vyötärölle
Lupeellensa kylkiraudan*

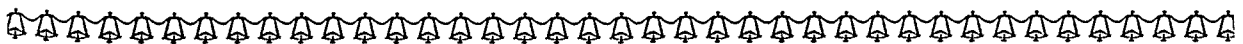

N:o 4

1960

Sotilaan joulu

6. 12. 1960

KANSA KALLIOLLA

Tää kansa vakavanha on
kuin kallio.

Sen onni vain on tynni työ,
se ennen pettuleipää syö
maan vapaan, vaikka hallaisan
kuin leipää vierahan.

Tää kansa syntyi vapahaks'
kuin kallio.

Se seisoo pohjan lumessa
kuin valon rintavartia,
se talviöissä taistelee
tai kaatuu paikalleen.

Eino Leino

Duolustusvoimain komentaja
jalkaväenkenraali

Jaakko Sakari Simelius

60 vuotias

13. 11. 1960

Jalkaväenkenraali Jaakko Sakari Simelius aloitti sotilasuransa jo 17 vuotiaana nuorukaisena Vapaussodassa. Välittömästi sodan päätyttyä saadun upseerikoulutuksen jälkeen seurasi nuoren upseerin normaalin joukko-osastopalveluvaihe. Se tapahtui vv 1919—27 Uudenmaan Rykmentissä. Taistelukoulun kurssin jälkeen tuli hänelle siirto saman koulun opettajaksi. Tämä vaihe kesti kolmen vuotta, jonka jälkeen seurasi palvelu suojeluskuntajärjestössä aina vuoteen 1937 saakka. Ennen talvisodan alkamista suoritti kenraali Simelius Sotakorkeakoulun kurssin.

Kenraali Simelius toimi sodissamme varsin tärkeissä tehtävissä. Talvisodassa hän palveli Länsi-Kannasta puolustaneen 4. D:n esikuntapäällikkönä. Sodan päätyttyä tuli siirto IV AK:n esikuntapäälliköksi, mikä merkitsi jatkuvia pitkiä työpäiviä puolustusjärjestelyjen parissa. Jatkosodan alkaessa IV AKE:sta muodostettiin VII AKE, jonka esikuntapäällikkönä kenraali Simelius toimi hyökkäysvaiheen ajan. Sortavala, Aänislinna ja Kontu-

pohja olivat VII AK:n osalta tämän vaiheen tärkeimmät operaatiokohteet. VII AK osallistui osittain lisäksi myös Karhumäen alueen valtaukseseen. Hyökkäys johti kaikissa suunnissa menestykseen. Operaatioiden suunnittelussa ja johtamisessa on esikuntapäälliköllä luonnollisesti ollut huomattava osuus. Näkyvänä tunnustuksena tuli ylennys everstiksi ja v 1943 komentajatehtävä. Kenraali Simelius sai tällöin johtoonsa Syvärillä puolustuksessa olleen JR 4:n, jota hän komensi myös koko vaikean vetäytymisvaiheen ajan ja sitä seuranneissa taisteluissa U- asemassa. Rykmentin komentaja joutui mm Pultsoilassa johtamaan henkilökohtaisesti vastaiskun saaden tällöin uhkaavan tilanteen vakautetuksi.

Kenraali Simeliuksen sodan jälkeinen palvelusura onkin Kylkiraudan lukijoille tuttu. Se johti JR 7:stä SKK:n opettajaksi, Taistelukoulun johtajaksi, 3. Divisioonan komentajaksi, jalkaväen tarkastajaksi ja sen jälkeen puolustusvoimiemme korkeimpaan virka-asemaan.

Kadettikunnan edustajat kenrm O Seeve, ev M Sisto ja maj P Ojanperä onnittelevat kenraalia 13. 11. 1960

Kenttäpiispa
Toivo Laitinen

Jouluajatuksia vallasta ja sen käytöstä

Kysymys vallasta koskettaa likeisesti sotilaan perustarkoitusta. Ei tarvitse olla suuri historian tuntija tai edes oman aikamme valtiollisten tapahtumien seuraaja todetakseen, että ilman voimaa vallan käyttö on mahdotonta. Nyt on merkittävää, että Raamattu yhtyy tähän. Jos nimenomaan keskitymme Jeesukseen itseensä ja hänen lähimpiin seuraajiinsa, joiden kannanotto määrää ratkaise-

vasti käsityksemme punnitessamme asioita kristittyinä, he eivät vain jonkinlaisessa avuttomassa resignaatiossa näin totea. He näkevät Jumalan tahdon toteutuvan siinä, että yleensä on olemassa järjestetty hallitusvalta. Kun Jeesukselta kysytään, onko veroja maksettava Rooman valtiomahdille, hän vastaa: antakaa keisarille, mikä keisarin on. Tuskin mihinkään muuhun niin paljon sen aikainen valtionjohto tarvitsi varoja kuin legioonain ylläpitämiseen, jotta vallitsisi rauha ja järjestys.

Kun Rooman ensimmäiset kristityt, joilla oli tilaisuus likeltä nähdä pääkaupungin hallinnon kielteiset ilmiöt ja ennenkaikkea sen henkisen perustuksen pakanallinen luonne, etsivät viitteitä suhtautumiselleen tällaiseen hallitukseen. Paavali sanoi korostetusti, ettei mitään esivaltaa ole muutoin kuin Jumalalta. Rooman esivallan välitykselläkin Jumala pyrki estämään pahan lainehitimasta tuhotulvana. Tämä esivalta miekkaa käyttäessään toimii Jumalan palvelijana. Sentähden sitä on peljättävä ja kunnioitettava. Sille on myös maksettava tullit ja verot. Kristittyjen ei tulisi tehdä tätä pakosta, vaan omantunnon tähden.

Esivallan voiman käytöllä oli kyllä oleva raja. Jeesus sen ilmaisi sanoessaan: antakaa Jumalalle, mikä Jumalan on. Sille rajalle tulivat kristityt sotilaat silloin kun heiltä vaadittiin sotilasvala muodossa: aut Caesar aut Christus — joko keisari tai Kristus. Moni heistä kieltäytyi tunnustamasta silloin keisarin jumalallisuutta ja uhraamasta hänen kuvalleen. Tulos oli, että Rooman legioonat menettivät parhaimpia ja tunnollisempia miehiään, mutta kristillisen kirkon pyhien marttyyrien luku kasvoi. Niiden joukossa oli nyt sotilaitakin.

Jeesuksen valpas katse ei voinut olla huomaamatta, että vallassa olijat käyttivät valtaansa itsekkäästi. Nuhdellessaan seuraajiaan vallanhimosta hän sanoi: "Kansojen kuninkaats herroina niitä hallitsevat ja niiden valtiaita sanotaan hyvän tekijöiksi" (Lk 22:25). Emme voi olla huomamatta sanoissa piilevää terävää ivaa. "Eyergetees", hyväntekijä, suojelija oli monen silloisen vallanpitäjän omaksuma nimitys, joka lyötettiin rahoihinkin, kuuluttamaan vallassaolijain mainetta ja suuruutta. Juuri siinä, mikä oli vallanpitäjien valtaan ja sen käyttöön ajava tavallisin motiivi, vallanhalu ja kunnianhimo oli samalla heidän syntinsä ja alkusyy suistumiseen vallassa.

Kaiken vallankäytön olisi muistettava rajansa. Jos se ei pysy sille määrättyssä tehtävässään ja varsinkin jos se on edistämässä pahuutta jävääryyttä, on se joutuva tilinteon alaiseksi. Oikein järjestetyssä yhteiskuntaelämässä pyritään huolehtimaan siitä, että kaikki vallankäyttö on tarkoituksen alaista. Missä sitä ei järjestetä, vallankumoukset astuvat tai yrittävät astua omatekoisiksi tuomioistuimiksi.

Yläpuolella kaiken vallankäytön on Jumala. Hän on siitä kaikesta käyvä kerran lopullisen tilinteon ja pitävän tuomion. Tuomarina on oleva Jeesus, jonka tuhoa jo pienokaisena etsivät vallastaan mustasukkaisen Herodeksen miekat ja jonka ristiinnaulitsemisen tuomitsi väärä oikeuden päätös — päätös, jonka vaikuttavin aihe oli Pilatuksen pelko menettää keisarin suosio ja virka-paikka Juudeassa. Keskellä tätä inhimillisen vallanhimon temmellystä Jeesus julisti palvelemisen ja totuuden sanomaa. Hän toteutti sen elämässään ja jätti tienviitaksi koko ihmiskunnalle. Siten on keskellämme valtakunta, joka on pohjimmaltaan riippumaton inhimillisestä vallankäytöstä. Se ei vielä tee tarpeettomaksi ajallista vallankäyttöä. Sitä tarvitaan, kunnes Jumalan valtakunta ilmestyy — käytän Raamatun sanontaa — kirkkaudessaan. Saman asian ilmaisee Raamattu näinkin: Jumala luo uuden maan, jossa vanhurskaus asuu.

Demokratia käsitteenä ja järjestelmänä

1. Mitä on demokratia?

a. Yleistä

Tuskin mikään poliittinen iskusana on nykyään niin laajalle levinnyt kuin sana "demokratia". Demokratia on käänös kreikankielestä (demos = kansa, kratein = hallita) ja merkitsee kansanvaltaa. Demokraattinen valtio on siis sellainen valtio, jossa kansa hallitsee. Kysymystä siitä, miten tämä on mahdollista, on tutkittu ja pohdittu jo antiikin ajoista alkaen. Eri käsityksiä demokratian olemuksesta ja sen merkityksestä on esiintynyt eri aikoina.

Ensimmäiset demokraattiset valtiot syntyivät Kreikassa. Täällä maa oli jakaantunut lukuisiin kaupunkivaltioihin (polis = valtio, josta mm. sanat poliisi ja politiikka). Näissä olot kehittyivät eri suuntiin. Siitä oli seurauksena, että näissä valtioissa aikojen kuluessa kokeiltiin mitä erilaisimpia valtiosääntöjä ja -muotoja.

Yleensä Kreikan monarkiat muuttuivat aristokratioiksi, ylimysvaltioiksi ja nämä vuorostaan demokratioiksi. Usein viimeksimainitut myös muuttuivat diktatuureiksi eli tyrannioiksi, joiksi kreikkalaiset niitä kutsuivat. Kehitys saattoi täten muodostaa ympyrän monarkiasta tyranniaan.

Tyypillisimpiä Kreikan demokratioista oli Ateena, jossa pääperiaatteena oli, että kaikilla vapailla miespuolisilla kansalaisilla oli oikeus osallistua kansankokoukseen. Viimeksimainitulla elimellä oli korkein valta enemmistöpäätöksellä ratkaista kaikki valtion asiat.

Kreikan demokraattiset kaupunkivaltiot, kuten Ateena, olivat ns. välittömiä kansanvaltoja. Vanhan ajan valtiossa ei ollut varsinaista kansaneduskuntaa, joka mm. meillä Suomessa nykyään on voimassa. Demokratiaa voitiin siis vanhalla ajalla toteuttaa pienessä kaupunkivaltiossa, jossa äänivaltaiset kansalaiset saattoivat kokoontua sovittuun paikkaan päättämään asioistaan.

Näin ollen kreikkalaiset itsekkin pitivät mahdollisena, että tasavaltaa tai demokratiaa voitaisiin toteuttaa suurvalloissa. Muinaiset suurvallat, Egypti, Babylonia, Assyria, Persia ym. olivat kaikki rajattomia yksinvaltoja. Aleksanteri Suuren ja hänen seuraajiensa perustamat ns. hellenistiset valtiot olivat samanlaisia.

Rooman tasavallan tosin onnistui luoda koko Välimeren ympäristön käsittävän maailmanval-

lan, mutta se ei ollutkaan varsinainen demokratia. Periaatteessa tosin ylin valta kuului Rooman kansalle, mutta todellinen valta kuului kuitenkin aristokraattiselle senaatille. Myöhemmin Roomasta tuli välivaiheiden jälkeen keisarivalta.

Näin ollen demokratioilla ei ollut kovinkaan suurta menestystä vanhan ajan valtioissa. Sen sijaan kansanvaltaisten valtioiden esiintyminen muinaisessa Kreikassa antoi antiikin valtiofilosofoille ja oppineille aiheen pohtia demokratian probleemoja, jotka kaikkina aikoina ovat olleet melkoisen samanlaisia.

Aristoteles jakoi valtiomuodot kolmeen pääryhmään: 1) yksinvaltoihin, 2) harvainvaltoihin ja 3) kansanvaltoihin. Jokaisessa ryhmässä oli kaksi vaihtoehtoa, hyvä tai huono. Niinpä yksinvallan hyvä vaihtoehto oli monarkia (laillinen kuningasvalta) ja huono, tyrannia; harvainvallan vaihtoehdot: aristokratia (perinteellinen ylimysvalta) ja oligarkia (itseks harvainvalta); kansanvallan vaihtoehdot: demokratia ja oklokratia (roskaväen valta). Aristoteles pelkäsi myös, että esim. demokratia harvoin oli hyvä; se saattoi aina olla vaarassa kehittyä joko oklokratiaksi tai tyranniaksi.

Jo Aristoteles ja vanhat kreikkalaiset yleensä totesivat, että demokratia oli käytännöllisessä valtioelämässä samaa kuin enemmistövalta. Tuskin koskaan kansa on niin yksimielistä, että päätökset vastaavat kaikkien käsityksiä. Erimielisyyden sattua oli siis enemmistön asiana ratkaista, ja vähemmistön oli alistuttava tähän ratkaisuun.

Vanhan ajan Kreikan demokratia voidaan siis määritellä siten, että se oli välitöntä demokratiaa, jossa kansalaiset kansankokouksessa välittömästi päättivät valtion asioista. Koska kansaneduskuntaa ja edustusperiaatetta ei tunnettu, mainitut demokratioita olivat pieniä kaupunkivaltioita.

Kreikassa ei tunnettu yksilön oikeuksia, joita valtion tulisi kunnioittaa, vaan demokraattinen enemmistö pakotti hyvällä tai pahalla vähemmistön alistumaan. Tämän takia useimmat valtiofilosofit pitivätkin roskaavien mahdollista valtaa pahempina kuin tyrannivaltaa.

Vanhalla ajalla voimassa ollut orjuus aiheutti sen, että demokratioissakaan eivät kaikki asukkaat olleet tasa-arvoisia. Stoaalaisuus julisti kui-

tenkin jo tasa-arvoisuutta, ja kristinuskon vaikutuksesta levisi vähitellen käsitys kaikkien ihmisten yhdenvertaisuudesta Jumalan edessä.

Keskiajalla ja uuden ajan alussa Euroopan huomattavimmat sivistysvaltiot olivat monarkioita, joissa läänityslaitos oli aluksi rajoittanut hallitsijan valtaa, mutta vähitellen kehitys kuitenkin oli vienyt yhä voimakkaampaan kuningasvaltaan (esim. Ranska). Demokratiat olivat tähän aikaan edelleen pieniä, joko ns. talonpoikaisdemokratioita (Sveitsi ja Islanti) tai kaupunkidemokratioita (Saksassa ja Italiassa).

Englannin parlamentarismien kehitys 1600—1700 luvuilla ja Ranskan vallankumous 1789 seuraavineen ovat aiheuttaneet nykyaikaisen demokratian läpimurron. Nimenomaan Yhdysvallat ja Ranska antoivat esimerkin siitä, että suuretkin valtakunnat voivat olla samalla kertaa demokratioita ja tasavaltoja.

1800-luvun kuluessa demokraattiset ja liberaalit aatteet levisivät maasta toiseen, kunnes I maailmansodan päätyttyä 1918 monet monarkiat muuttuivat demokraattisiksi tasavalloiksi. Myöhemmin eräissä valtioissa pääsi diktatuuri valtaan. Toisaalta Venäjällä v. 1917 tapahtunut vallankumous oli vienyt ns. proletariaatin diktatuuriin, jossa valta kuului yhdelle puolueelle, bolshevikkeille. II maailmansodan päätyttyä v. 1945 ns. länsiliittoutuneiden ja Neuvostoliiton voittoon alkoi samalla muodostua kaksi uutta vastakohtaa: toisaalla ns. länsimainen demokratia ja toisaalla ns. kansandemokratia.

b. Demokratia Suomessa

Nykytilanteessa demokratia on iskusana, jota käytetään täysin erilaisten käsitteiden peitteenä. Demokratian määrittäminen tuottaa siis nykyäänkin suuria vaikeuksia riippuen siitä, miltä kannalta kysymystä tutkii. Jos toisaalta pidämme esim. Suomen oloja silmiemme edessä, on demokratian määrittäminen sitävastoin suhteellisen helppoa.

V:n 1919 hallitusmuodon 1 §:n mukaan ”Suomi on täysivaltainen tasavalta”, ja 2 § sanoo mm.: ”Valtiolta Suomessa kuuluu kansalle, jota edustaa valtiopäiville kokoontunut eduskunta”. Suomi on siis näin ollen ns. edustuksellinen kansanvalta. Välittömästi kansa siis joka neljäs vuosi valitsee eduskunnan, joka päättää Suomen kansan puolesta. Joka kuudes vuosi kansa lisäksi valitsee valitsijamiehet, jotka suorittavat tasavallan presidentin vaalin. Suomessa on jokaisella 21 vuotta täyttäneellä kansalaisella sukupuoleen katsomatta äänioikeus. Täten siis kansa vaaleissa päättää eduskunnan kokoonpanosta ja antaa siten suunnan sen toiminnalle. Samoin valtion päämieskin on viime kädessä riippuvainen kansan, tosin välillisesti, antamasta ”valtakirjasta”.

Suomen demokratian perusteisiin kuuluvat myös HM:ssa taatut kansalaisten perusoikeudet:

puhe-, kirjoitus- ja kokoontumisvapaus, kansalaisen henkilökohtainen koskemattomuus, yhdenvertaisuus lain edessä, uskonnonvapaus jne. Näihin oikeuksiin liittyy läheisesti poliittinen mielipiteenvapaus.

Kansalaisilla on vapaus organisoitua puolueiksi, jotka vaaleissa esittävät ehdokkaansa ja ohjelmansa kansan ratkaistavaksi. Eduskunnan enemmistön saavuttavat puolueoryhmät muodostavat tavallisesti hallituksen, vähemmistöryhmät puolestaan yhtyvät ns. oppositioon, joka arvostelee hallituksen toimintaa vapaasti ja kenenkään estämättä.

Suomi on siis parlamentaarinen demokratia, jossa on vomiassa monipuoluejärjestelmä. Samalla se on ns. poliittinen demokratia, jossa pääpaino on nimenomaan siinä, että valtiolta periaatteessa kuuluu koko kansalle eikä määrättyille kansanluokille tai henkilöryhmille. Tässä mielessä Suomi siis on myös ns. länsimainen demokratia.

Demokratia yllämainitulla tavalla käsitettynä voidaan siis määrittellä siten, että siinä *valtiolta periaatteessa kuuluu koko kansalle, jota edustaa yleisissä vaaleissa valittu parlamentti, kansalaisilla on vapaa oikeus muodostaa puolueita, joiden välityksellä valitut edustajat parlamentissa toimivat*; juridisesti katsoen kukin edustaja kuitenkin edustaa välittömästi kansaa eikä ole puolueensa kantaan sidottu. Vaikka eräissä valtioissa, kuten esim. Sveitsissä on voimassa kansanäänestysjärjestelmä, niin kuitenkin voidaan sanoa, että nykyajan kansanvallat ovat *välillisiä demokratioita*: parlamentit päättävät kansan puolesta.

Neuvostojärjestelmän ja ”kansandemokratioiden” kannattajat määrittelevät demokratian aivan toiselta kannalta. Heidän käsityksensä mukaan valtio on aina hallitsevan luokan välikappale, jota se käyttää sortakseen muita. Kaikkialla, missä ei ”taloudellista demokratiaa” ole toteutettu s.o. tuotantovälineiden sosialisointi ei ole toimeenpantu, jatkuu hellittämätön luokkataistelu ja ns. porvariston diktatuuri. Kun vallankumous on tapahtunut ja kapitalismi on kukistettu, kaikki tuotantovälineet siirtyvät yhteiskunnan haltuun. Tällöin ei tarvita enää kuin yksi puolue, kommunistinen puolue, joka on ”työväkevien etujoukko” ja johtaa kehitystä yhä suurempaa demokratisointia kohti. Loppupäämäärä on valtion ja pakkovallan häviäminen sekä ihmisten eläminen vapaissa yhdyskunnissa, jossa kaikki omaisuus on yhteistä ja samalla sen nautintaoikeus kaikilla yksilöillä.

2. Demokraattisen järjestelmän erikoisuuksia

Maamme kuuluu monipuoluejärjestelmän omaksuneisiin demokratioihin. Englantilaisesta parlamentarismista on lähtöisin kahden puolueen järjestelmä, joka edelleenkin on anglo-

saksisissa maissa yleisemmin käytännössä. Sitä vastoin Euroopan mannermaalla on Ranskan mallin mukaisesti ollut käytännössä monipuoluejärjestelmä.

Käsitteiden selvittämiseksi on kuitenkin aluksi sanottava, että 1700-luvulla Englannin parlamentti oli hyvin aristokraattinen laitos, joka vähitellen demokratisoitui 1800- ja 1900-luvuilla. Toisaalta taas Yhdysvalloissa on olemassa demokratia, mutta ei parlamentarismia; presidentti nimittää hallituksen, joka on hänelle vastuussa, mutta laki- ja raha-asioissa hänen on toimittava yhteistoiminnassa kongressin kanssa.

Voidakseen tehokkaasti toimia tulee nykykaisen demokratian noudattaa määrättyjä "pelisääntöjä".

Parlamentarisessa demokratiassa, kuten esim. Suomessa, on ainakin seuraavat säännökset pidettävä voimassa, jotta "demokraattinen peli" voisi jatkua:

1) Hallituksen tulee nauttia eduskunnan enemmistön luottamusta (USA:n tapaisissa maissa tämä sääntö ei pidä paikkaansa). Tämä merkitsee tietysti samalla sitä, että jos luottamus lakkaa, on hallituksen erottava.

2) Oppositiolla on oikeus täysin vapaasti arvostella hallitusta. Sillä on myös oikeus täysin esteettömästi toimia hallituksen kaatamiseksi kaikkiin laillisiin keinoin.

3) Sekä hallitus että oppositio tunnustavat toistensa olemassaolon oikeutuksen ja kunnioittavat toistensa vakaumusta.

4) Yleinen yksilön vapauden ja hänelle perustuslaissa taattujen oikeuksien kunnioittaminen on "demokraattisen pelin" tärkeimpiä sääntöjä. Ns. valtion etu ja yksilön etu voi useinkin joutua ristiriitaan toistensa kanssa, mutta tällöinkin on valtion yritettävä kaikkiin tavoin suojella yksilön laillisia oikeuksia.

Edellämainitut "pelisäännöt" ovat nykyaikaisen "länsimaisen" demokratian kulmakiviä. Muitakin sääntöjä voisi esittää useitakin, mutta ytimenä pysyy kuitenkin poliittisen vastustajan kunnioittamisen periaate niin kauan kuin tämä pysyy laillisuuden ja "hyvien tapojen" puitteissa.

Poliittisen vastustajan kunnioittaminen on oikeastaan verraten uusi periaate, joka 1700-luvulta lähtien kehittyi Englannissa ja levisi sieltä muihin maihin. Vanhan ajan demokratiat eivät tätä periaatetta tunteneet nykyaikaisessa mielessä, vaan niissä usein demokratian nimessä tuhottiin poliittiset vastustajat.

Demokratia-käsite merkitsee, että valtiovalta on kansan (enemmistön) käsissä. Näin ollen ei teoreettisesti katsoen mikään estä mainittua enemmistöä hallitsemasta täysin rajattomalla vallalla. Vähemmistöön kuuluvien poliittisten vastustajien "likvidoiminen" ja tuhoaminen olisi tältä kannalta katsoen täysin demokraattista, koska se olisi kansan enemmistön tahdon mu-

kaista. Historiallinen kokemus onkin osoittanut, että näinkin on menetelty sekä vanhalla ajalla että eräissä uuden ajankin demokratioissa. Samalla on miltei säännöllisesti myös demokratia muuttunut diktatuuriksi. Niinpä esim. Hitler v. 1933 valtiopäiviltä otti muodollisesti täysin demokraattisesti itselleen diktatuurivaltuudet; tämän seurauksena oli samalla silloisen saksalaisen demokratian loppu.

Tällaista kehitystä pelkäsivät mm. kreikkalaiset suuret valtiofilosofit, Platon ja Aristoteles suhtautuessaan epäilevästi demokratiaan, joka aina oli vaarassa suistua esim. roskaväen vallaksi ja sitten tyranniaksi.

Alkujaan aristokraattiset englantilaiset huomasivat varsinkin 1700-luvulta lähtien, että poliittisessa elämässä oli turvallisempaa kunnioittaa poliittista vastustajaa kuin tuhota hänet, sillä edellistä vaihtoehtoa seuraamalla tappion kärsinyt valtiomies saattoi edelleenkin elää turvallisesti ja valmistautua uuteen poliittiseen toimintaan ja menestykseen tarvitsematta aina pelätä vankilaa tai mestauslavaa. Kävi ilmi, että poliitikassakin voitiin noudattaa periaatetta: "Kohtele toista samoin kuin itse haluat tulla kohdelluksi".

Nykyaikaisen "demokraattisen pelin" säännöt siis perustuvat poliittisten vastustajien kunnioittamiseen, mikä ilmenee ennen kaikkea siinä, että toistensa kanssa vallasta kilpailevat puolueet ovat sallittuja. — Mikään ei laillisesti estäisi esim. eduskuntaa säätämästä poikkeuslakia, joka oikeuttaisi hallituksen vangitsemaan oppositio johtajat ja lakkauttamaan kaikki vastustuspuolueet. "Demokraattisen pelin" kirjoittamattomat säännöt estävät demokraattista eduskuntaa ja hallitusta näin tekemästä.

Tilanne käy kuitenkin vaikeaksi, jos jotkut puolueet ja ryhmät määrätietoisesti toimivat esim. itse demokratian kukistamiseksi. Jos esim. joku suuri puolue ilmoittaa, että päästyään valtaan se "likvidoi" kaikki vastustajat, miten silloin on meneteltävä? Se onkin demokraattisen valtiojärjestelmän vaikeimpia pulmia, joka saattaa johtaa demokratian tuhoon, kuten tapahtui esim. Saksassa 1930-luvulla.

Onnistuakseen on demokratian toimittava niin, että kaikki puolueeryhmät noudattavat "demokraattisen pelin" sääntöjä. Eräänä ehdotmana edellytyksenä on tällöin mm., että kansan tulee olla poliittisesti valistunut.

3. Miten demokratia voi kestää?

Demokratiaa on kautta aikojen paljon arvoiteltu. Voiko demokraattinen hallitustapa kestää, vai onko se tuomittu sortumaan, on aina yhtä ajankohtainen kysymys.

Ensinnäkin on tietenkin itsestään selvää, että missään demokratiassa ei kansa sellaiseenaan voi hallita, vaan se antaa hallitukselle mahdollisuuden toimia kansan tukeen nojau-

tuen. Kansa voi siis vaaleissa ratkaista hallituksen kokoonpanon äänestämällä sitä tukevalle puolueryhmälle niin voimakkaan edustuksen, että se kykenee asettamaan hallituksen.

Yhteistä kaikille valtioille, olivatpa ne demokratioita tai diktatuureja, on, että *hallitusvalta aina on pienen ryhmän käsissä*. Erotus on siinä, että diktatuurissa vain vallankaappaus tai vallankumous voi kukistaa hallituksen, mutta demokratioissa kansalaiset äänestyslipuilla ratkaisevat hallituksensa kohtalon. Näin tarpeelliset johtajanvaihdokset aikaansaadaan rauhallisesti, ilman väkivaltaa.

Demokratian kohtalo riippuu ennen kaikkea siitä, onko kansa tarpeeksi poliittisesti valistunut. Tähän liittyy läheisesti demokraattisten periaatteitten kunnioittaminen.

Koska nykyaikainen demokratia nimenomaan takaa kansalaisille määrättyjä perusoikeuksia, niin se myös edellyttää, että kansalaiset puolestaan varauksetta hyväksyvät demokratian periaatteet. Kansanvalta on tämän takia hyvin vaikea hallitustapa, koska se edellyttää kaikkien osapuolten välistä keskinäistä luottamusta. Missä tätä luottamusta ei ole, on demokratia vaarassa.

Demokratian oikeudesta itsepuolustukseen on paljon väitelty. On sanottu, että jos tunnustetaan kaikille mielipiteiden vapaus, niin demokratiassa täytyy myös olla vapaus puhua ja toimia, laillisuuden puitteissa, demokratiaa vastaan. Näin ollen olisi myös ilman muuta hyväksyttävä puolueryhmiä, jotka avoimesti selittävät päämääränään olevan demokratian nujertamisen. Jos kaikkia mielipiteitä on demokratiasa kunnioitettava, niin silloin ei tietenkään saa estää minkään aatesuunnan esittämistä ja propagoimista. Jos silloin demokratian vastainen puolueryhmä saa vaaleissa enemmistön, niin mikään ei voi estää sellaisen kansanvallan tuhoutumista.

Paitsi edellistä vaaraa, uhkaa demokratian vallitessa myös ns. enemmistödiktatuurin valtaan pääsy. Tämä ilmenee varsinkin silloin, jos muuten muodollisesti demokraattisen enemmistön turvin ryhdytään sortamaan jotain vähemmistöryhmää (kansallisuus-, rotu-, luokka- yms. sorto). Enemmistöaseman väärinkäyttö on nykyaikaisen kansanvallan suurimpia vaaroja, sillä se voi pakottaa äärimmäisissä tapauksissa sorre-

tut vähemmistöryhmät aseelliseenkin vastarintaan. Silloin ei "demokraattisesta pelistä" ole paljontaan jäljellä.

Pienet hyvin organisoidut vähemmistöryhmät voivat myös koitua vaaraksi demokraattiselle järjestelmälle, jos kansan enemmistö on poliittisesti "laiska", eikä sen edustajat hallituksessa ja edustuslaitoksissa tajua k.o. tilanteen vakavuutta. Viimeaikaisessa historiassa on monesta maasta valaisevia esimerkkejä siitä, kuinka pieni, järjestäytynyt ryhmä pääsee valtaan ja hallitsee suvereenisesti, välittämättä kansan järjestymättömän enemmistön mielipiteistä.

Churchill on kerran lausunut: "Demokratia on huonoin ajateltavissa oleva hallitustapa, jos jätämme lukuunottamatta kaikkia muita tapoja, joita on kokeiltu". Hän tarkoittaa sillä sitä, että kansanvalta on niin vaikea järjestelmä, että se ei mitenkään esim. tehokkuudessa ja järjestelmällisyydessä voi kilpailla diktatuurin kanssa, mutta kokemukset viimeksimainitusta hallitustavasta ovat sellaiset, että kaikesta huolimatta demokratia on sittenkin "huonoudestaan" huolimatta suositeltavin järjestelmä.

Demokratian vaikeutena on lisäksi sen moniselitteisyys. Yksimielisyyttä käsitteen määrittämisestä ei ole. Kaikki puhuvat demokratiasta, mutta tarkoittavat täysin erilaisia asioita. "Idän" ja "Lännen" käsitykset demokratiasta ovat esim. vastakkaiset.

Jos demokraattista valtiojärjestystä uhataan, on käsittäkseni demokraattialakin oikeus puolustaa itseään. Ryhmät, jotka eivät itse tunnusta "pelisääntöjä", eivät myöskään ole oikeutettuja vaatimaan, että mainittuja "sääntöjä" kuitenkin olisi heidän suhteensa noudatettava. Toisaalta on ero "sanojen" ja "tekojen" välillä. Jos kerran tunnustetaan kaikille kansalaisille mielipiteiden vapaus, niin silloin täytyy myös kaikilla mielpidesuunnilla olla sama vapaus. Sitä vastoin "suoraan toimintaan" ja väkivaltaan turvutuva ryhmä on tietysti kaikin käytettävissä olevin keinoin estettävä pääsemästä päämääräänsä.

KIRJOITUS ON SAATU HISTORIAN
OPETTAJAIN LIITOLTA

MINÄ PUOLESTANI OLEN VAKUUTTUNUT SIITÄ, ETTÄ VAIKKA KOKO
MUU EUROOPPA MUUTTUISI KOMMUNISTISEKSI, SUOMI JÄÄ PERINTEEL-
LISEN POHJOISMAISEN KANSANVALLAN POHJALLE, JOS SUOMEN KANSAN
ENEMMISTÖ NÄIN TAHTOO, NIINKUIN USKON.

TASAVALLAN PRESIDENTTI 4. 9. 1960

Isän kirje

pojalle

Herra Yliluutnantti!

Niin, sellaista arvonimeä ei tunnettu minun nuoruudessa, niin että täytyy oikein koettaa, miltä se kirjoitettuna näyttää. Siirtosi on vienyt Sinut pois lähivaruskunnasta, mutta sitäkin se on upseerin ura, muuttamista paikasta toiseen. Ehkä se on terveellinen muistutus siitä, ettei upseeri sentään ole niin köyhä kuin yleisesti luullaan, sillä muuton yhteydessähän jokainen huomaa omistavansa sentään aika paljon tavaraa. Itse jouduin muuttamaan 19 kertaa upseerinurani aikana, ja joka kerta huoneet siivoutuivat kamasta, jota luuli tarpeelliseksi, mutta jota ilman on erinomaisesti tullut toimeen.

Lasket parhaillaan upseerinmaineesi perustaa. "Säilytä maineesi pienestä pitäen", Pushkin sanoo "Kapteenin tyttären" motossa. Ja suomalaisen sananlasku sanoo: "Minkä teet, sen edestäsi löydät". Tämä on niin onnellisella, surkealla tai kohtalokkaalla tavalla totta, että se näin jälkepäin panee suorastaan kauhistumaan. Luulemme aina, että parhaillaan elämämme hetki menee menojaan, kukaan ei vuosien kulluttua enää muista eikä välitä siitä, mitä tapahtui. Mutta tämä on toiveajattelua varsinkin kaikkien sellaisten tekojemme kohdalta, jotka toivoisimme tekemättömiksi. Kaikki tekomme, jotka toivoisimme ihmisten unohtaneen, säilyvät sitkeästi heidän mielessään ja kävelevät vastaanamme sellaisissa elämämme vaiheissa, jolloin vähiten haluaisimme joutua seurausten kanssa kasvokkain. Myös hyvillä teoillamme annetaan arvo, ja ne muistetaan.

Upseeri joutuu tekemään elämäntyönsä satojen silmäparien tarkkaillessa hänen käytöstään ja satojen korvaparien kuunnellella hänen sanojaan. Niin suljettu kuin kasarmien piiri onkin, upseeri on ensimmäisestä vänrikinpäivästään lähtien julkinen henkilö. Ei edes hänen kerhoelämänsä eikä tempauksensa kaupungilla pysy salassa. Hänellä on rooli, jota on esitettävä, ei näyteltävä, ja ellei hänessä ole ominaispainoa, hän ei voi esittää luontevasti osaansa, vaan hänen on todellakin turvauduttava näyttelemiseen, ja se kyllä huomataan, olipa hän miten taitava hyvänsä. Varminta on silloin olla aito, olla se mikä on, ja kasvattaa itseään, tai, kuten paki-noitsija Tiitus aikoimaan asian mestarillisesti tulkitsi: "On aina parasta puhua totta, silloin ei

tarvitse joka hetki muistaa, mitä on sanonut". Jos julkinen henkilö yrittää olla muuta kuin on, hän tarjoaa jalon metallin asemasta ympäristölleen katinkultaa, eikä kestä kauan ennenkuin se on punnittu ja kevyeksi havaittu.

Jos näin ollen muistaisi aina elää niin, että jokainen teko, kannanotto ja lause kestäisi julkisuuden, ei olisi myöhemmin mitään katumista. Ei edes silloin, kun joutuu niiden hampaisiin, joita upseerin vakaumukseen pohjautuva tie ei miellytä. Silloin voi uljaasti seistä kantansa takana, ja jos joutuukin päivänkiästassa tappiolle, saa kuitenkin palkinnon ymmärtäjiltä ja itseltään ja ajan mittaan myös muilta.

Suomalainen sotamies ei ota pahakseen ankaruutta, milloin siihen on aihetta ja milloin sitä käytettäessä ollaan ehdottomasti oikeudenmukaisia. Kun ankara menettely on perusteltu niin, että sen syyt ovat selvät, ja vastarinta tarvittaessa kovinkin ottein nujerrettu, jää alistuvalle alaiselle harvoin mieleen kaunaa. Mutta jos tyylyyn kohteluun liittyy pelkuruus, halpamaisuus, oman edun häikäilemätön tavoittelu, epärehellisyys, on arvovalta saanut korvaamattoman kouluksen. Paha on saanut palkkansa ja pahuutta harjoittanut saa pitää tappion hyvänä. Ankaruus on tarvittaessa paikallaan, mutta niin on myös hyväsydäminen ymmärtäminen, toisen motiivien tajuaminen ja varteenottaminen, veljellinen tai isällinen hyväntuulisuus ja suopeus silloin kun siihen on mahdollisuuksia ja tilaisuus sen sallii. Ei tarvitse aina yrittää sanoa viimeistä sanaa, ei auktoriteettiä sitä vaadi, puhumattakaan siitä, että se romahtaisi, jos esimies julkisesti sanoo erehtyneensä. Muistan aina kun kenraali Nenonen, suuri persoonallisuus, tuli katsomaan ammunnan valmisteluja patteriin, jossa palvelin, ja oli erään alikersantin kanssa eri mieltä perustykkiiin annettavasta lukemasta. Alikersantti piti sotilaallisen sitkeästi kiinni luvustaan, eikä Nenonen hermostunut puolestaan myöskään, vaan meni uudestaan suuntakehän luo, tähtäsi, mietti ja sanoi: "Alikersantti on oikeassa, minä erehdyin". Jos joku nyt luulee hänen auktoriteettinsa tästä kärsineen, hän erehtyy pahan kerran. Nenosella oli varaa erehtyä, ja hienosti hän samalla nosti alikersantin osakkeita tykkimiesten silmissä. Olisi ollut mahdotonta kuvitellaakaan, että kenraali

Nenonen olisi alentunut sanomaan: "Suu kiinni, kyllä minä tiedän". Se on helppo-heikkien kieltä.

Olipa miehellä mikä ala tahansa, hänen arvokkain omaisuutensa on ammattitaito. Se on ainoa, joka vie eteenpäin. Spekulointi, kiskuttelu ja tuttavuuksien käyttäminen voi sekä viedä eteenpäin, mutta sillä on kallis hinta. Sensijaan se upseeri, joka osaa ammattinsa, joka paneutuu jokaiseen uuteen tehtävään tunnollisesti, jolle ei ole olemassa tarpeettomia taitoja ja tietoja, sikäli kun ne kuuluvat vaikkapa etäisestikin hänen uraansa, on aina tarpeellinen ja kysytty. Kukaan järkevä toveri ei kadepi toista, joka taitaa ja osaa paremmin kuin hän itse. Sensijaan on mahdotonta olla herättämättä kaunaa tovereissa, jos etuilemalla, kynnärpää-taktiikalla, raivaa tietä itselleen. Kadehtijoita-kin tietysti on, ja useasti tunnollisuus saattaa näyttää etuileulta. Jos pitää päämääränään eteenpäin pääsyä, "kunniaa", niin ettei polje toisten etuja, mutta huolehtii jokaisen uuden tehtävän vaatiman ammattitaidon hankkimisesta, joutuu tuskin tuottamaan kenellekään ikävyyksiä. On muistettava, että korkeampi asema tuo myös suuremman vastuun, ja on aina pidettävä mielessä, että upseerin koulutus on hänen valmistamistaan sodan varalle; siksi ei pitäisi rauhan aikana koskaan pyrkiä asemaan, josta ei usko sodassa selviytyvänsä.

Mainitsin äsken sanan "veljellinen". Suhteen upseeritovereihin tulee olla veljellinen, aliupseereihin ja miehiin "isällinen", tietystikin kuvaannollisesti ymmärrettynä, jolloin se merkitsee täsmälleen samaa kuin tinkimätön, rehti ja reilu. Ei ole aliupseerin tehtävän oikein ymmärtämistä eikä hänen henkilönsä kunnioittamista, jos upseeri esimerkiksi esittää itsensä sinuksi aliupseerille. Aliupseerin sekä henkilöä että työtä tulee upseerin kunnioittaa ja ymmärtää hänen usein arkaluonteinen ja vaikea asemansa. Siinä ei auta mikään makeilu eikä keinotekoinen "reiluus". Vanha kanta-aliupseeri on kallisarvoinen puolustusvoimissa ja nuoren upseerin tulee osata suhtautua häneen arvonannolla. Vanha kanta-aliupseeri ymmärtää palvelusuhteen, ei hänestä ole millään tavalla vaikeata totella nuortakaan upseeria, mutta joutavan tärkeyden ja keinotekoiset yritykset pönkittää arvovaltaa hän aivan oikein luokitkaa katteetomiksi. Ei ole häpeäksi, jos nuori upseeri kysyy häneltä joskus neuvoa ja antaa vanhan kanta-aliupseerin ymmärtää, että hänen ammattitaitoaan pidetään suuressa arvossa. Silti upseeri ei saa osoittaa epärointiä, epävarmuutta eikä missään tapauksessa vastuun pelkoa eikä vastuuntunnon puutetta. Ja nyt huomaat, mitä ammatinsa hallitseminen merkitsee. Epävarma upseeri on karkäs luulemaan, ettei häntä kunnioiteta, ja hän on siinä vallan oikeassa. Ei häntä tarvitsekaan kunnioittaa, jos hän yrittää salata

tyhmyyttään. Paljon reilumpaa on silloin sanoa, ettei tiedä, ja hyväntuulisesti ja alaisten taitoa kunnioittavasti ottaa asiasta selvää.

Ystävyys on erittäin arvokas lahja. On hyvä, jos saa kunnollisia ja lujia ystäviä, ja niitä saa parhaiten omalla rehdillä käytöksellään ja sillä, ettei kaihdakaan vaivannäköä toisten hyväksi, sekä vertaisten että alaisten. Miehen parhaan ystävän tulee kuitenkin olla hänen vaimonsa. On asioita, joita ei saa vaimolle kertoa, ja ne ovat palvelussalaisuuksia. Ei myöskään tarvitse lörpötellä jokaista tietoa tovereistaan eikä toveriensa rouvista. Omana tietonaan pitäminen ei ole salaamista, kun kysymyksessä on suhde muihin ihmisiin ja asia, joka ei millään tavalla ka-joa miehen ja vaimon väliseen luottamuksellisuuteen. Mutta perhe-elämä ei menesty, ellei koti ole eheä, eikä silloin menesty myöskään palvelus. Useat komentajat rikkovat tässä suhteessa paljon harkitsemattomuudellaan. Upseereilla pitäisi olla mahdollisimman vähän iltaisuusia, joissa rouvat eivät ole läsnä. Hyvällä tahdolla voidaan viralliset hyvästijätöt, läksiäiset ym järjestää joko päivällä herraseurassa tai illalla rouvat mukana. Jos upseeri onnettomuudeksi on sitä aviomiestyyppeä, joka ei kotona millään tavalla auta vaimoaan, mutta istuu ulkona sitä innokkaammin iltaisin, vaimolla on täysi aihe todeta, ettei ole saanut puoliso-ukseen herrasmiestä, vaan itsekkään hyötyjän, jolle oma huvi on tärkeämpi kuin perheen viihtyisyys. Tällaiselle upseerille voi hyvin toivoa Mika Waltarin määritelmän toteutumista; jonka mukaan häijy akka on miehen paras siunaus. Häijyjä akkoja ja vihaisia hevosia ei synny itsellään, mutta niitä saadaan aikaan taitamattomalla käsittelyllä.

Se siitä. Mutta palataanhan nyt vielä hetkeksi palvelukseen. Tylsimpiä asioita, mistä pikkutunneilla voidaan kiistellä, on se, mikä maakunta on paras ja mistä reiluimmat ihmiset ovat lähtöisin. Suunnilleen saman arvoista on kiistellä aselajeista. Aselajihenki on silti arvokasta, mutta siihen ei kuulu toisen aselajin halveksuminen eikä oman korostaminen vain sillä perusteella, että itse palvelee siinä. Kerrotaan vanhasta keisarin-Saksan armeijasta, että siellä ratsuväen aselajihenki sai rykmentin pastorinkin aloittamaan saarnansa sanoilla "Rakkaat ratsastavat kristityt!" Oikea aselajihenki on kilvoittelua aselajin maineen ja taidon hyväksi. Toisin sanoen: kuta pätevämpi upseeri itse olen, sitä pätevämpi on aselajini. Tietysti — leikki sijansa saakoon, eihän pieni toverillinen kinas-telu ja kiusoittelu ole vakavasti otettavaksi tarkoitettukaan, mutta toisen aselajin, toisen joukko-osaston ja upseeritoverien epäkunnioittava käsittely on tahditonta.

Toveripiiri on vähänkin suuremmissa joukko-osastossa aina hiukan monenkirjava. Kuinka muuten! Ja ikävähän olisi, jos kaikki olisivat

saman mallin mukaan valettuja. Yleensä pitäisi oppia näkemään ominaisuuksia siinä, missä liiankin kärkkäästi nähdään vikoja, mutta toisaalta toveripiirin tulisi olla avoin ja epäsuotavia ominaisuuksia luottamuksellisesti kritikoiva. Laulun että teille olisi hyväksi joskus antaa toisistanne arvosanoja, eräänlaisen seuraleikin tapaan, jokainen antaisi arvosanat kaikista muista ikäänkuin koulutodistuksessa, johon kaikki tärkeimmät tiedot, taidot ja luonteenominaisuudet olisivat merkittyinä. Kuulin kerran tällaista toverillista kritiikkiä harrastetun eräässä nuorten upseerien piirissä, ja sen vaikutus oli ollut erittäin myönteinen. Koettakaapa, sujuisiko se teillä!

Huomaanpa taas yrittäneeni opettaa. Jos tässä on huonoa opetusta, älä välitä siitä, mutta jos on hyvää, anna sille se arvo, mikä hyvälle opetukselle kuuluu: seuraa sitä. Olisi vielä paljonkin puhuttavaa, muun muassa suhde alkoholiin, josta varmaankin olemme yhtä mieltä sikäli, että ehdoton raittius olisi parasta. Mutta mikäli pidät sopivana ottaa lasin käteesi, astut silloin yhteiskunnan luottamustielle. Seuraukset eivät ole millään tavalla anteeksiantamiseen oikeuttavia. Laki sallii alkoholin ostamisen ja nauttimisen tietyissä rajoissa, jotka osaksi on määrätty laissa, mutta jotka vielä suuremmaksi osaksi määräytyvät käyttäjän sosiaalisen ryhdikkyuden mukaan. Herrasmies ei ole koskaan

humalassa eikä salli itselleen vapauksia, jotka saattavat loukata toista. Vanha kunnan Nortamo on opettanut meille kauniin lähtölaulun: "On taasen vietetty juhlahetki". Kun se viritetään tarpeeksi ajoissa, jää sitsistä miellyttävä muisto ja yhtäaikaisesta lähdöstä tulee juhlan arvokas kohokohta. Pelkään pahoin että olet nähnyt toisenlaisiakin kotiinlähtöjä.

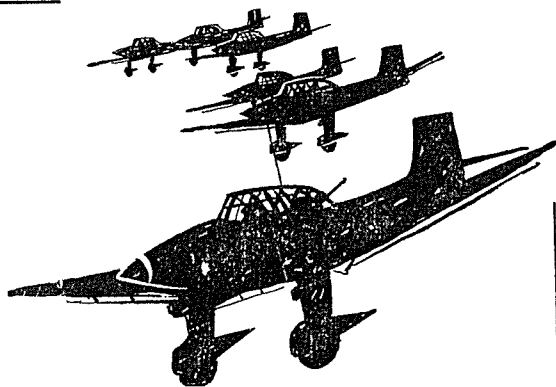
Eräs kenraali sanoi minulle kerran, että hän teki nuorena upseerina ollessaan päätöksen lähteä kotiin viimeistään kello kaksikymmentäneljä, mikäli hänellä vain palvelussuhteen takia oli vapaus lähteä. Hän sanoi, ettei ole milloinkaan joutunut katumaan sitä päätöstään. Uskon sen, ja olisin kiitollinen, jos itse olisin ollut yhtä järkevä.

Olen ehkä kirjoittanut liian vähän palveluksesta. Ole huoleti, se sujuu aina, siitä pitävät esimiehet huolen. Tärkeämpää on, että ajattelen ääneen niitä puolia upseerielämässäsi, jotka lankeavat palveluksen ulkopuolelle. Ota ja lue ajattellen — mikäli luet muutakin kuin ammattikirjallisuutta — P Mustapään "Satakieli Monrepoonsa", ja muista, että koko työsi on valmistautumista sodan varalle. Yrjö Jylhän runoista, esimerkiksi kokoelmasta "Hyvästi Kirvesmäki" näet ehkä terävimmän ne ankarat sielunmaiset, jotka aukeavat eteesi tositapauksessa. Valmistaudu niiden varalta taitojen, tietojen ja johtajanominaisuuksiesi puolesta. Ammattitaito, usko, ryhti — siinä on voima.

Parhain terveisin

ISÄ

Talous ilman emäntää on kuin lyhty ilman valoa.

Jalkaväenkenraali Kurt von Tippelskirchin objektiivinen, selkeä ja johdonmukainen suurteos toisen maailmansodan valtavasta kurimuksesta, oman alkamme hirvittävimmästä erehdyksestä. "Oikea joka miehen sotahistoria." (Ilta-Sanomat) 1823 s. 1081 kuvaa, karttaliitteitä. Koko teos kk. 3200 mk, ns. 3700 mk; hinta osalta kk. 800 mk, nahkaselk. kaksoisosa 1850 mk.

TOISEN
MAAILMANSODAN
HISTORIA 1-4

W
S
O
Y

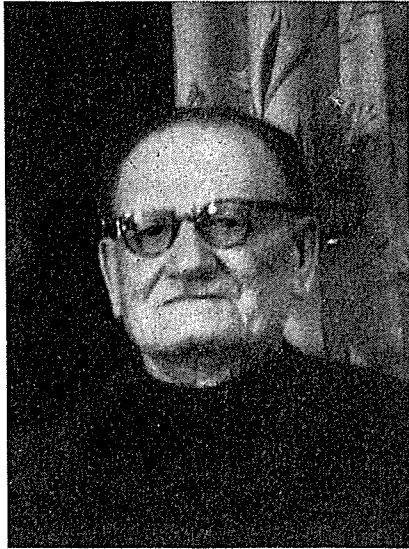
VUOSIJUHLAAN OSALLISTUVIEN MAJOITUSTA KOSKEVA TIEDOTUS

Niitä arvoisia kadettiveljiä, jotka haluavat majoituksen vuosijuhlien aikana Kadettikunnan välityksellä pyydetään ilmoittamaan Kadettikunnan toimistoon 1. 3. 1961 mennessä seuraavat tiedot

- miksi ajaksi majoitus varataan
- monelleko hengelle
- yksityis- vai hotellimajoitus
- mikä hintaluokka (hotellissa)
- jollei yksityismajoitusta voida järjestää, hankitaanko hotellihuone
- muut toivomukset

Majoituspaikasta saa tiedot Kadettikunnan toimistosta 10. 3. 1961 alkaen esim puh:lla 57 384.

Sihteerii

Manja veteraani muistelee

Munkkiniemessä ennen sotia kadettikoulun käyneet muistanevat vielä koulun vahtimestarin Oskar Kytösen. Hänellä oli kahden vuosikymmenen aikana tilaisuus seurata läheltä kadettien puuhia niin palvelusaikana kuin sen ulkopuolellakin, yhtä paljon luvallisia kuin luvattomiakin, joita ehkä esimiehen valvova silmä ei aina tavoittanut. Tallettaaksemme silminnäkijän kokemukset läksimme Kylkiraudan edustajana Käpylään tavoittamaan pirteätä ja suorasekäistä vanhusta, jota hänen 83 ikävuottaan eivät näyttäneet sanottavammin painavan. Annetaanpa vahtimestari Oskar Kytösen kertoa:

— Nuoruudessani olin Kymin tehtailla paperinkuivaajana, mutta sieltä jouduin jo viime vuosisadan lopulla erään insinöörin mukana Venäjälle Tatarovskiin, Volgan varrelle kokeilemaan paperinvalmistusta vieraalla maalla. Oli siellä muitakin suomalaisia, lähinnä entisiä Suomen sotaväen upseereita, mm rahastonhoitajana sittemmin kenraali ja puolustusministeri Rudolf Walden. Pian lähdin kuitenkin lähemmäksi kotimaan rajoja, Pietariin, jossa työskentelin aluksi eri tehtailla mm Putilovin tykkitehtaalla ja päädyin lopulta keisarillisen laivaston palvelukseen. En kuitenkaan sotilaana, vaan koneiden korjaajana, ja niinpä olin mm taistelulaiva ”Rurikissa”¹⁾ asentamassa sähköisiä suuntauslaitteita 12-tuumaisiin. Muistan hyvin Itämeren laivaston komentajan amiraali von Essenin katoamisen ensimmäisen maailmansodan syttymisen päivinä, koska olin mukana hänen lippulavallaan Etelä-Itämerellä. Huhuiltiin matruusien heittäneen hänet mereen, mutta kuulin myöhemmin hänen paenneen Ruotsiin välttyäkseen taistelemasta saksalaisia vastaan. Samalla lienee mennyt mukana Itämeren laivaston sotasuunnitelmatkin.

¹⁾ Tunnettiin myöhemmin nimellä ”Marat” (haastattelijan huomautus)

— Vallankumouksen verisinä päivinä seurasin Pietarissa Nevski Prospektilla kasakoiden ja kansanjoukkojen välisiä taisteluja. Kasakoiden ammuttua miehen kummaltakin puoleltani tuli minulle kiire asunnolleni. Vähitellen olot siellä rupesivat tuntumaan liian levottomilta, ja niin palasin kotimaahan. Eipä täällä ollut paljoa rauhallisempaa. Kohta minua ruvettiin värväämään Helsingissä punakaartiin. Kieltäytyminen ja viittaus sotakokemuksien sekä koulutuksen puutteeseen ei auttanut, vaan minut vietiin väkisin Säätytalolle muiden ”alokkaiden” pariin. Mutta jo seuraavana päivänä karkasin sieltä ja ryhdyin miettimään, miten pääsisin eroon koko hommasta.

— Hyökkäys on paras puolustus, ajattelin. Siksi päätinkin marssia itse leijonan pesään, Séynin talolle eli Haapalaisen päämajaan selvittääkseni koko kysymyksen. Ovella seisoneet pistinniekat vartiomiehet eivät aikoneet päästää sisään, mutta sanoin olevani lähetti, jonka oli vietävä kirje henkilökohtaisesti ylipäällikölle ja niin aukesivat ovet. Minulla oli mukana muodoltaan juhlava anomus, jossa — sotilaskoulutuksen puuttessa ja sairauden takia — pyysin vapautusta punakaartista. Haapalaista en kuitenkaan tavannut, mutta sen sijaan hänen lähimmän apulaisensa. Hän ei kuitenkaan suhtautunut minuun niinkuin suurlähettilääseen, vaan repi kirjeeni ja käski minun painua kotiin. Mutta tämä käsky oli juuri sitä, mitä halusinkin, ja saatoinkin punakaarti-
laisten tullessa uudestaan hakemaan vedota Haapalaisen käskyyn pysyä kotona, ja sainkin olla rauhassa.

— Sodan jälkeen kokeilin aluksi raitioteillä, mutta sieltä minut v 1922 houkuteltiin Kadettikoulun palvelukseen. Työhöni kuului korjailta koulurakennuksen pikku vikoja sekä suorittaa niin upseereiden kuin kadettienkin antamia erilaisia tehtäviä. Niitä tulikin joka puolelta, ja siksi kutsuin itseäni ”potkupalloksi”, jo-

ka matkasi milloin mihinkin yhden tai toisen lähettämänä. Kadetit olivat kuitenkin aina todellisia herrasmiehiä minua kohtaan. Apua tarvitsaan he puhuttelivat minua kohteliaasti sedäksi.

— Kurssit alkoivat tuolloin syksyisin ja niiden vahvuus oli 80—100 kadettia. Kaikkiaan minulla oli tilaisuus seurata noin 1500 kadetin vaiheita Munkkiniemessä. Nuo vuodet olivat maassa kansallisen intomielisyyden ja kielitaistelujen aikaa. Kadettikoulun henki oli jyrkän suomalaismielistä. Siksi olikin parasta tulla kouluun "härnääläisellä" nimellä varustettuna. Jos kuitenkin kadetti sattui olemaan "-son" tai "-gren", niin häntä painostettiin suomalaistamaan nimensä. Moni taipuikin, mutta jotkut pitivät sisukkaasti isiensä nimen.

— Nuoren simpun tie oli ohdakkeista ja vapaa-aikojen "viihdytyksestä" pitivät hyvää huolta herrat vanhemmat. Erityisesti on monista vauhdikkaista perinteistä jäänyt mieleen ns simppuyö ja kasteyö. Simppuyö oli heti uuden kurssin saavuttua taloon ja kasteyö muutamaa kuukautta myöhemmin.

— Kuri koulussa oli kova, ja erityisesti arestirangaistuksia viljelivät runsaasti johtajista eversti Nurmio, sekä Pappa Laatikainen. Rangaistuksien välttämiseksi järjestivät kadetit tehokkaan tähytysverkon, jotta kaikki olisi kunnossa esimiesten saapuessa paikalle yllättäen. Niinpä Pappa Laatikaisen askeleita välvottiin tarkkaan ja hänen lähtiessään koulun yhteydessä olevasta asunnostaan tarkastamaan kadettien puuhailuja kiiri kerroksissa hälytyshuuto "Huomio, Juntta tulee".

— Kun sitten käry kuitenkin kävi, niin kadetit osasivat arestissa pitää yhteyttä toisiinsa koputtamalla Morse-merkein. Tunnettu runoilija R. H. kirjoitti putkassa ollessaan joka ilta uuden runon, jonka sitten päivittäin luki minulle. Taisipa jotakin kadettia tyttöystäväkin käydä tervehtimässä ristikkojen takana.

— Niin, ne tytöt ja vapaa-ajan vietto. Kahvipaikkoina olivat lähellä Tarvon kahvila ja Linnunlaulu. Iltalomailtoina kadetit kävivät tietenkin myös Kalastajatorpalla. Ylennysten yhteydessä pidettiin koululla tanssiaiset. Voidakseen käydä jäähyllä tyttöjänsä kanssa tanssien lomassa rakensivat kadetit luokkahuoneisiin pieniä, rauhallisia pöyhuhuoneita (jääköön niiden nimi mainitsematta), joihin esimiehen silmä toivon mukaan ei ulottunut. Ja kyllä tyttöjä kävi koululla muulloinkin kuin virallisissa tanssiaisissa. Eihän se ollut luvallista, mutta kadetit olivat kekseliäitä tämän kiellon kiertämiseksi. Pukkipä eräskin kadetti tyttöystävänsä kadetin vormuun, ja niin tämä asteli sisälle tervehtien soitteellisesti päivystävää upseeria. Yöaikana, paljastavan kengänkopinan välttämiseksi, saatettiin tyttö kantaa selässä rappusia ylös. Aina ei kuitenkaan onnistunut, ja moni sai tyytyä platooniseen rakkauten ajattellessaan arestissa heilaansa.

— Koulusta joutui siihen aikaan hyvin helposti pois. Muistan kuinka eräänä kesänäkin Pääskylahdesta tuli kaksi kadettia kesken leirikautta Munkkiniemeen määräyksellä luovuttaa varusteet koululle. Pojat olivat kävelleet luvatta leiri-alueen läheisyydessä olleen rautatiesillan kaaren ylitse. Tämä oli ankarasti kielletty. Kadettien keskuudessa se kuitenkin oli kuntonäyte, joka oikeutti "Kyrönsalmen ritarin" arvonimeen.

— Munkkiniemen alue oli 1920-luvulla vielä melkein rakentamatonta. Siellä oli Kadettikoulun lisäksi vain 2—3 taloa. Alueilla, joissa nyt kohoaa viereisessä komeita kivirakennuksia, kaivettiin silloin juoksuhautoja ja räjäyteltiin maata. Talvisodan alkuun mennessä oli alueella kuitenkin rakennettu jo siinä määrin, että Sannahtaminaan oli ryhdyttävä rakentamaan uutta koulua, jotta olisi ollut harjoittelutiloja lähellä.

Nopeasti vierivät tunnit Oskar Kytösen seurassa. Monet hauskat muistot ovat tässä jääneet kertomatta — tai on pitänyt sensuroida. Kiitetyämme ja poistuttuamme ajattelimme, että lieköhän suurta eroa 20- ja 30-luvun ja myöhempien kadettipolvien välillä, luulisi ainakin kujeiden olevan samankaltaisia.

P a L a

Voimme lähteä siitä, että virheet, jotka muissa meitä eniten harmittavat, ovat selvimmät meissä itsessämme.

Valmistamme
armeijallemme
virallisesti hyväksytyjä
solmioita

grafiitinharmaa

villasolmio

ruskea

terylene villasolmio

vaaleanharmaa

luonnonsilkki solmio

— solmio
muodin kärjessä

Eräs kadettijoulu

Suomen Joutsen liittyy usean merikadettipolvemme elämään unohtumattomana — se on kuin elollinen olento, jonka kohtaloihin oma elämämme aikoinaan liittyi aivan erottamattomasti. Nyt kun Suomen Joutsen elää muodonvaihdos- ja samalla tehtävännvaihdoskauttaan, lienee paikallaan näin joulun merkeissä viettää sen parissa eräs kauan sitten eletty kadettijoulu

Tuntui oudolta herätä kirkkaan tähtitaivaan alla ulkosalla jouluyönä. En kyennyt heti arvioimaan paljonko kello oli, sillä tuttu Otava, joka kotona Suomessa näyttää ajan melkoisella tarkkuudella, oli jo laskenut Atlantin aaltoihin. Orionin kaksi kirkkainta tähteä, Beteigeuze ja Rigel, hehkuivat sen sijaan juhlallisina suoraan silmiäni edessä. Ensimmäisen punainen valovirta valui silmiäni kautta suoraan sydämeeni, sillä olihan tuo tähti juuri se sama, josta jo lapsina olimme kuulleet kertomuksen paimenten ja taivaallisen sotajoukon yhteydessä. Beteigeuzin valo silmissäni vaivuin omiin ajatuksiini, jotka lennättivät minut hetkessä satojen meripeninkulmien päähän — lumen ja jään kylmään, mutta kuitenkin lämpimään ja rakkaaseen maahan — kotiin Suomeen.

Purjeiden pyöreä pulleus veti laivaa fosforiläikkäisen valtameren yli yhä kauemmaksi kotoa, kylkilevyjä vasten pehmeästi murtuva meri soitti uutta ja rauhoittavaa jouluvirttä. Hetken tunnelma oli ainutlaatuisen täydellinen ja juhlallinen. Olihan nyt jouluyö.

Maatessani keulapakalle virittämässäni riippumatossa näin vain himmeitä purjeita, lukemattoman määrän tähtiä ja kaistaleen merta, jota tähtien lisäksi valaisi miljoonien pikkuolioiden muodostavat — usein lautasen kokoiset — loistavat täplät. Silloin nousi Venus itäisen horisonin yli ja tiesi sen uskollisen seuralaisen, aurinjon, pian kimmahattavan täydessä kirkkaudessaan joulupäivän taivaalle. Puolikannelta kuului samassa kilisevät puolitoista lasia merkiksi siitä, että kello oli puoli kuusi.

Oli nautinto riippua siinä laiskaisen tavoin yöpuulla tietäen, että vahti alkaisi vasta kello kahdeksan. Tämä oli ensimmäinen jouluni Suo-

men rajojen ulkopuolella. Muussakin mielessä tämä joulu oli aikaisemmista poikkeava, sillä varsinaisia jouluiltoja meillä oli tänä vuonna kaksi. Lähdimme nimittäin aaton aattona Casa Blancasta Pernambucon ja saimme viettää viimeisenä iltana joulua USA:n konsulin luona hänen — meikäläisen mittapuun mukaan — palatsissaan, ja sitten meillä oli tietysti itse aattoiltana kotona laivalla toinen joulu. Ehkäpä tämä tapahtui sen takia, että seuraavan vuoden joulua ei käytännöllisesti katsoen ollut ollenkaan, koska silloin vallitsi maailmassa vuoden 1939 ankara laki, johon ei mahtunut pykälää joulusta. Mutta se on taas asia erikseen.

Suljin jälleen silmäni ja annoin ajatusteni lähteä omille teilleen. Herkuttelin niillä suuremmoisilla elämyksillä, jotka olimme saaneet osaksemme Amerikan konsulin kodissa. Tämä miellyttävä isäntäväkemme oli omia vaivojaan säästämättä järjestänyt meille suomalaisen joulun kuusineen ja kynttilöineen. Jopa jouluruoatkin oli pyritty saamaan sellaisiksi, kuin ne heidän käsityksensä mukaan ovat Suomessa. Joulupukki vaikutti varsin tummalta, hänen pukunsa oli itämaisen kirkasvärinen ja hänen puheensa oli selvää englantia. Myöhemmin kuulin hänen etunimensäkin. Hän oli yksinkertaisesti vain Mohamed. Ihmekö siis, että hän poikkesi melkoisesti Korvatunturin veljestään.

Hyvä kestitys ja miellyttävä seurustelu jatkui aina pikkutunneille saakka. Tuli sinä iltana kerrotuksi paljon suomalaisista ja Suomesta, mutta paljon kuultiin myös Lännen suuresta ystävästämme. Erikoisinta asiassa oli se, että näitä asioita pohdittiin Afrikassa, jonne oli lavastettu kappale Suomea, joskin vieraalla kielellä.

— — —

Aurinko ponkaksi samassa liekehtivänä pallona taivaalle siitä suunnasta, minne Afrikan rannikko oli häipynyt puolisoista vuorokautta sitten. Riippumaton tuntui yhtäkkiä liian ahtaalta, ja niin kiipesin jouluaamun lempeässä lämmössä jaloilleni ja siirryin laivan keulaan. Siinä halkaisijoiden jalustalliin nojaten ihailin pyöriäisparven kisailua keulakuohussa. Niitä oli kymmenittäin, ja ne tanssivat keulavantaan tuntuunmassa yhtä sirosti kuin lapset Suomessa jouluksen ympärillä.

Niin — tosiaankin unohdin kertoa laivamme joulusta. Meillä oli oikea kotimainen pukki, joka tenttasi sekä hyvät että pahat edesottamuksemme vanhaan hyvään tapansa. Lopputulos oli tietysti sama kuin aina ennenkin. Tietysti olimme olleet kilttejä, ja lahjoja tuli. Olivathan kotiväki ja ystävät Suomessa muistaneet valtame-

ren aalloilla keikkuvia ”ankanpoikasia”, jotka pyrkivät jääkaapissa säilytetyn kuusen ympärillä trooppisessa helteessä eläytymään kotoiseen pakastunnelmaan. Illan varsinaisen virallinen ohjelma päättyi pääkannella pidettyyn juhlalliseen joulultahartauteen jossa yli sadasta kurkusta lähtenyt Enkeli Taivaan lausui näin-laulun saannat vyöryivät leppeän koillistuulen kantamina kauas Atlantin aavoille — kenties aina huikeassa korkeudessa kiiluviin tähtiin saakka.

Siitä on tosiaankin jo hyvin kauan. Erikoisuutensa ja juhlavuutensa ansiosta se kuitenkin säilyy varmasti elävänä jokaisen mukanaolleen sydämessä aina tuoreena ja miellyttävänä muistona. Joutsenen joulu on eräs niistä lukemattomista elämyksistä, jotka yhdistävät merikadetteja toisiinsa, Suomen Joutseneen ja tähän maahan.

Sotilasmusiikkia ja sotilas- Kapellimesfareifa

Kylkirauta-lehdelle maisteri Viljo Immonen

Sotilasmusiikilla on vuosituhantiset perinteet. Tiedämmehän kaikki Pyhän kirjan kertomuksen Jerikon muureista ja siitä torvimusiikista, joka olennaisesti vaikutti Jerikon taisteluun. Sekä kreikkalaisilla että myöhemmin roomalaisilla oli taisteluun kiihoittavia sotilasmusiikin aineksia, kuten sotahuutoja tai torventoitotuksia, joiden voidaan sanoa olevan alkuna myöhempien aikojen varsinaiselle sotilasmusiikille. Jo Caesarin aikoina lauloivat Rooman legioonat myös marssilauluja. Marssit ja marssilaulut ovatkin halki aikojen näyttelleet sotilasmusiikissa aivan keskeistä osaa. Soittimellisten marssien kehityksen voi sanoa alkaneen keskiajan lopulla.

Varhaisella keskiajalla näyttää sotilasmusiikin ainoana tehtävänä olleen saada aikaan mahdollisimman suuri hälyäänien joukko lyömä- ja puhallussoittimilla. Sotilaallisiin tarkoituksiin käytettyjen fanfaarien ja signaalien synnyn voi asettaa 1300- ja 1400-lukujen vaihteeseen. Edellisenhän tarkoittaa juhlatoitotusta, joka esitettiin tavallisesti trumpettilla, ja sen sävelmät liikkuivat pelkästään samaan (tai pariin) kolmisointuun kuuluvissa sävelissä. Signaalilla taas välitettiin esim. sotilaallinen tiedonanto paikasta toiseen joko rummuilla tai torvilla.

1500-luvulle siirryttäessä oli kehittynyt jo täydellinen merkkijärjestelmä sekä puhallussoittimille että rummuille eri tilaisuuksia varten. Tässä yhteydessä on mainittava ranskalaisen Clement Jannequinin (1485—n 1560) nimi. Hän nimittään sävelsi kuuluisan kuorofantasian ”La Bataille” (Taistelu), jossa laulajien oli esitettävä useita erilaisia signaaleja. Sotilasmarssin kehitystä seurattaessa kohtaamme italialais-ranskalaisen säveltäjän Jean Baptiste Lullyn (1632—1687), joka oli Ludvig XIV:n hovikapellimestari ja -säveltäjä. Hän sisällytti oopperoihinsa marsseja ja sävelsi muutenkin ensimmäiset moniääniset sotilasmarssit piccolo-huilulle, oboelle ja fagotille. Myöhemmin alkoivat sotilasmusiikin soitinten jakoperusteet selvästi hahmoittua; niinpä jalkaväen soittimiin luettiin yleisesti rummut ja huilut, ratsuväen soittimien muodostuessa pääasiallisesti patarummuista ja trumpeteista. Viimemainitussa aselajissa syntyivät muuten ensimmäiset torvisoittokunnat.

Torvisoittokuntien syntyyn vaikutti vallankumouksen tavoin venttiilijärjestelmän keksiminen vaskipuhaltimiin n. 1700-luvulla, jolloin myös turkkilainen sotilasmusiikki eli janitsaarimusiikki levisi Euroopan maaperälle. Nykyään janitsaari-soittokunnalla tarkoitetaan lähinnä suurta sotilas-

orkesteria, jossa käytetään sekä puu- että vaskipuhaltimia ja erilaisia lyömäsoittimia. Torvisoittokunta on taas soittajisto, jossa on yksinomaan vaskipuhaltimia. Torviseitsikko (mm Yleisradiomme ohjelmissa esiintynyt "Otava") on soittokunta, johon kuuluu 7 vaskipuhallinsoitinta.

Luotuamme näin lyhyen katsauksen sotilasmusiikin historiaan siirrymme oman maamme kamaralle, ja kuvauksen kohteeksi olen valinnut kolme sotilaskapellimestaria, joista kaksi on jo siirtynyt manan majoille yhden taas vaikuttaessa tätä nykyä mitä aktiivisimmassa työssä sotilasmusiikkimme saralla. Nämä sotilaskapellimestarit ovat Aleksei Apostol, Lauri Näre ja Martti Parantainen.

Aleksei Apostol (1866—1927) oli kreikkalainen ja näki ensi kerran päivänvalon Ateenassa. Sieltä siirtyivät hänen vanhempansa myöhemmin Gallipoliin. Turkin sotaan v 1877 osallistuneet Suomen vanhan kaartin sotilaat vaikuttivat ratkaisevasti tulevan sotilaskapellimestarin elämään. He näet sattuiivat löytämään orvoksi jääneen pojan autiointuneesta kylästä lähellä San Stefanon kaupunkia. Sotilaat toivat kotimaahan palatessaan pojan mukanaan, ja näin alkoi pojan musikaalinen kehitys uudessa kotimaassa, joka johti ennen pitkää sotilasmusiikin alalle. Mieheksi vartuttuaan oli entinen kreikkalaispoika ensiksi kapellimestarina Suomen rakuunarykmentissä ja Turun pataljoonassa. V 1899 tuli Apostol Kaartin pataljoonan soittokunnan johtajaksi, mutta hän ei kauan ehtinyt toimia tässä virassa, kun parin vuoden kuluttua Suomen sotalaitos venäläisten vallanpitäjien toimesta hajoitettiin.

Apostol sai samalla eron sotapalveluksesta, mutta ei suinkaan jäänyt lepäämään laakereillaan. Hän perusti Helsingin Torvisoittokunnan ja sen lisäksi vielä Helsinkiin musiikkikaupan, joka sijaitsi Milkon- ja Aleksanterinkadun kulmassa (samassa huoneistossa on nykyään Säästöpankkien Keskusosakepankki). Musiikkikaupan yhteydessä toimi kustannusliike ja vieläpä Apostol perusti torvisoitintehtaan. Vapaussotamme päätyttyä oli Apostol se organisaattori, joka loi uudelleen armeijamme soittokunnat ja kasvatti uupumatta nyt ylikapellimestarina ja musiikkimajurina suuret vaatimukset täyttäviä soiton johtajia armeijan joukko-osastoihin eri puolilla maata. Apostolin monipuolisista musiikkiharrastuksista mainittakoon vielä, että hän toimi jonkin aikaa Helsingin Kaupunginorkesterin taloudenhoitajana ja apulaisjohtajana.

V 1892 astui Lauri Näre (1877—1959) soittoppilaaksi Turun Tarkk'ampujapataljoonan soittokuntaan. Jo seuraavana vuonna hän kohtasi tulevan "oppi-isänsä" ja työtoverinsa Aleksei Apostolin, joka oli tullut soittokunnan johtajaksi. Soittokunnassa kohosi Näre aliupseeriksi ja opiskeli samanaikaisesti Turun Lukkari- ja Urkuri-koulussa. Apostol lienee ajatellut lahjakasta nuorukaista heti mahdollisena seuraajanaan. Kun

Apostol siirtyi Helsinkiin, vei hän mukanaan Lauri Näre, joka nyt jatkoi opintojaan Helsingin Musiikkiopistossa. Hän oli Apostolin Soittokunnan varajohtaja vv 1902—18. Soittokunnan mukana kierteli Näre Skandinaaviassa ja teki myös opintomatkan Italiaan ja Saksaan. Tähän aikaan kangasteli Näre mielessä myös konsertoivan pianistinkin ura; opettajina hänellä olivat opistossa mm Sibelius, Merikanto ja Ingeborg Hymander. Myöhemmin Karl Ekman opetti hänelle yksityisesti pianonsoittoa.

Vuonna 1918 itsenäisen Suomen uusi armeija tarvitsi sekä Apostolia että Närettä. Apostolin johtaman Suomen Valkoisen Kaartin Soittokunnan pohjana oli hänen perustamansa Helsingin Torvisoittokunta, ja Näre, nyt jo täysin koulittuna sotilaskapellimestarina, siirtyi Viipuriin Karjalan Kaartin Rykmentin Soittokunnan johtajaksi. Yhdeksän vuotta vietti Näre Karjalan kauniissa pääkaupungissa ja vaikutti luonnollisesti erittäin monipuolisesti Viipurin musiikkielämään. Hän toimi mm 1922—27 Viipurin Lauluveikkojen johtajana.

Kun Apostol v 1927 siirtyi manan majoille, siirrettiin Näre nyt musiikkimajurina hänen seuraajakseen Helsinkiin. Pääkaupungissa oli tällöin useita soittokuntia, ja niinpä uusi ylikapellimestari kokosi kaikki yhteen suureksi soittokunnaksi, johon kuului 70—100 miestä. Tämä suuri sotilasorkesteri piti mm Kansallisteatterissa vuoron perään konsertteja jääkäri- ja vapaussodan invaliidien hyväksi. Lauri Näre toimi ylikapellimestarina v:een 1944. Pari vuotta aikaisemmin oli Suomen Marsalkka Mannerheim antanut hänelle musiikkieverstiluutnantin arvon, korkeimman, mitä meillä on sotilasmusiikin alalla annettu. Näre kohotti suuresti toiminnallaan soittokuntien taiteellista tasoa. Soitto-oppilaiden koulutus oli aina lähellä hänen sydäntään, ja hän seurasi sitä elämänsä viimeisiin vuosiin.

Näre oli ulkonaisesti vanhan ajan sotilas kii-reestä kantapäähän, ja ryhdikkäänä hän hoiti taitipuiikkoaan, oli sitten kysymys sotilasmusiikista arvokkaassa isänmaallisessa juhlassa tai Esplanaadikappelissa. Viimemainitun soittolavalla ei hän myöskään kaihtanut esittää niinkin vaativaa musiikkia kuin Wagneria, joka oli yksi hänen lempisäveltäjistään. Hän oli uskonnollinen yli tavallisten mittojen ja oli erikoisesti kiintynyt roomalaiseen kirjallisuuteen.

Lauri Näre, jän jälkeen oli puolustusvoimien ylikapellimestarina August Huttunen, jonka seuraajaksi tuli v. 1951 nykyinen ylikapellimestari Martti Parantainen. Hän on syntynään helsinkiläisiä ja hänen isänsä tunnettiin Helsingin Kaupunginorkesterin I käyrätorven soittajana (yhteensä parisenkymmentä vuotta) ja myöhemmin Uudenmaan Rykmentin kapellimestarina. Tuleva ylikapellimestari aloitti musiikinopiskelunsa mahdollisimman varhain eli 4-vuotiaana Kajanuksen Orkesterikoulussa ja 8-vuotiaana hän tuli Helsingin Musiikkiopiston oppilaaksi.

Vuonna 1935 Parantainen tuli puolustusvoimain palvelukseen kapellimestarina (resvärikkinä). Nyt seurasi hänen elämässään pitkä, 16 vuotta kestänyt "kiertue" Suomen eri varuskunnissa soittokuntien johtajana. Mm hän oli vv 1945—51 Lahdessa Hämeen Ratsurykmentin kapellimestarina ja johti myös Lahden Kaupunginorkesterin konsertteja yhdessä Felix Krohnin kanssa, sekä toimi lisäksi Viipurin Musiikkiopistossa opettajana ja Hämeenlinnassa ja Lahdessa kuoron johtajana. Puolustusvoimien ylikapellimestariksi hänet nimitettiin kuten sanottu v 1951 ja samalla oman toimensa ohella Soitto-oppilaskoulun johtajaksi.

Seuraavana vuonna olikin maan sotilasmusiikin "ylijohtajalla" ehkä ensimmäinen tulikokeensa hänen johtaessaan 8 nuoremman kapellimestarin avustamana ja 220 soittajan voimalla kaiken sen seremonia- ja viihdemusiikin, mikä tarvittiin Helsingin olympialaisten aikana.

Ylikapellimestari Parantainen on suorittanut suurisuuntaisen työn sovittamalla uudelleen suuren määrän suomalaisia marsseja. Nuotit ovat ns marssikortin muodossa, ja maamme lukuisat soittokunnat ovat mieliihyvin arvostaneet tämän marssikortisarjan erinomaisena lisänä marssi-ohjelmiin. Lisäksi hän on toimittanut kahdesti 13 viikkoa ns runkokvartetti-sovituksia. Viimemainittuihin sisältyy yleensä tunnettuja suomalaisia sävellyksiä, ja ne ovat lähinnä valitut ajatellen tärkeän yhteisösoiton harjoittamista. Parantainen on pitänyt musikaalisena ohjenuoranaan suomalaisen musiikin

esittämistä niin suuressa määrin kuin mahdollista. Hänen sarjansa "Seitsemän puhaltajaa" tuo taas klassilliseen torviseitsikkoon klarinetin ja saxofonin; tässä on kysymyksessä siis selvä janitsaarimainen runko. Janitsaarimusiikkia on ylikapellimestari Parantaisen aikana yleensäkin koetettu kehittää maamme soittokunnissa.

Ei ole aihetta jättää mainitsematta Parantaisen sävellystyötä, joka on tapahtunut pääasiassa elokuvamusiikin parissa, joista mainittakoon Kalevalan 100-vuotisriemujuhlaelokuva "Kalevalan mailta", sekä lukuisat sotilasopetuselokuvien taustamusiikit.

Maamme sotilassoittokunnat voidaan tätä nykyä jakaa kolmeen suuruusluokkaan: 1) Helsingin Varuskuntasoittokuntaan, 2) Hämeenlinnan ja Turun soittokuntiin, 3) muihin maamme varuskuntasoittokuntiin. Vapaus sodan jälkeen oli maassamme 35 sotilassoittokuntaa, mutta nyt niiden luku on paljon pienempi (14).

Jos ajattelemme esim kahden johtavan orkesterin, Helsingin Kaupunginorkesterin ja Radion Sinfoniaorkesterin puhaltajistoa, niin muutamaa poikkeusta lukuunottamatta ovat kaikki soittajat Soitto-oppilaskoulun kasvatteja. Melkein jokainen nykyään arvostettu ja tunnettu puhallinsolisti on "oppivuosiensa" aikana marssinut samoja reittejä soittimensa kanssa, mitä esim tämän päivän vahtiparaati-orkesteri marssii. Tämä todistaa sen tosiaikana, että vaikka Soitto-oppilaskouluun pyritäessä eivät vaatimukset ole suuren suuret, saa siellä innokas nuorukainen todella kestävän pohjan tulevan "leipäsoittimensa" käsittelyssä. Samalla hän oppii siinä sivussa ryhdikkään sotilailaisen käyttäytymisen ja kurin aakkoset, joilla seikoilla myöhempää elämäntaivalta ajatellen ei liene aivan vähäinen merkitys.

on ainoa rakennusaineiden valmistaja, jonka tuotteille Suomen Työn Liitto on VTT:n lausunnon perusteella myöntänyt TAKUUTUOTE-merkin käyttöoikeuden.

HELSINGIN KADETTIPIIRIN JÄSENILLE

Niitä Helsingin kadetti-piirin arvoisia jäseniä, jotka voivat ottaa vierakseen vuosijuhlien ajaksi Helsinkiin saapuvia kadettiveljiä ja heidän rouviaan, pyydetään ilmoittamaan siitä Kadettikunnan toimistoon puh:lla 57384 1. 3. 1961 mennessä.

Sihtööri.

NE RATSUMIEHET

Eversti Forsell ratsastustunnilla: "Maailmassa on ollut kolme suurta ratsastuksen opettajaa. Ensimmäinen oli Aleksanteri Suuri. Toinen oli minun opettajani, englantilainen Phillis. Kadetti siellä, kuka oli kolmas?"

Kun kadetti ei osaa vastata, Forsell lisää viikseen vääntäen: "No, hän elää vielä!"

Aimo Pajunen:

Paavo Rintalan mielikuva Mannerheimistä

Suomen Marsalkka Mannerheim, jonka elämänvaiheet ja maailmanniehen hahmo ovat syöpyneet kaikkien suomalaisten mieliin, on kuitenkin ihmisenä meille varsin tuntematon. Monista merkkihenkilöistä, kuten Ukko-Pekasta, Winston Churchillistä tai vaikkapa Nikke Pärmistä kiertää kansan suussa meheviä kaskuja, jotka tekevät heidän olemuksensa tutuksi ja läheiseksi kuvaamalla asianomaisen luonteenpiirteitä ja pikku heikkouksia. Sen sijaan useimpia marskista kerrottuja tarinoita sävyttää arvonanto, mikä tekee ne värittömiksi. Marsalkkaamme symbolisoikin paremmin kunnioituksen tuntein pystytetty ylväs ratsastajapatsas, joka hallitsevalla paikalla pääkaupungin sydämessä sattuvasti kuvaa hänen keskeistä merkitystään kansamme vaiheissa ja samalla hänen henkistä välimatkaansa "kadun miehestä".

Marsalkasta julkaistu kirjallisuus, eivätkä vähiten hänen omat muistelmansa on aina viime vuosiin asti ollut omiaan rakentamaan Mannerheim-legendaa, muttei valottamaan hänen persoonallisuutensa syvyyksiä. Erityisesti marsalkan omat muistelmat, jotka on käsiteltävä enemmän hänen testamentikseen Suomen kansalle kuin merkittävää kirjallista tai historiallista arvoa omaavaksi teokseksi — tässä suhteessa mm Paasikiven muistelmat ovat toista luokkaa — jättävät tekijänsä ihmisenä piiloon tapahtumien taakse. Mm hänen avioliittoaan käsittelevät kaksi lausetta lisättiin tiettävästi kustantajan pyynnöstä.

Kenraali Heinrichsin loistava elämäkertateos merkitsi kuitenkin käännettä Mannerheim-

kirjallisuudessa. Sodanaikainen yleisesikunnan päällikkö väläyttää esimiehestään monia aikaisemmin tuntemattomia piirteitä ja saa otteen — ensimmäisenä elämäkerrankirjoittajista — marsalkasta ihmisenä. Heinrichsin teos alkaa kuitenkin Vapaussodasta, jolloin Mannerheim oli täyttänyt 50 vuotta. Siten marsalkan elämän alkuvaiheet ovat edelleenkin osin pimennossa, joskin niiden ulkonaiset puitteet tunnetaan, ja sen vuoksi voikin kynäkäyttäjää antaa mielikuvituksen melko vapaasti lentää Mannerheimin Venäjän vuosien tiimoilta. Tähän mahdollisuuteen onkin tarttunut Paavo Rintala, nuoremman polven etevimpiä prosaistejamme, tänä syksynä ilmestyneessä romaanissaan "Mummoni ja Mannerheim". Tämä kaksijakoinen teos päättyy Vapaussotaan kuvaten kahta eri puolelta sen pyörteisiin johtanutta elämänuraa.

Mannerheimiä Rintala lähestyy kolmelta eri taholta käsitellen kuvattavaansa sotilaana, hänen suhdettaan yhteiskunnallisiin ja poliittisiin kysymyksiin sekä kolmantena Mannerheimin yksityiselämää Venäjän varuskunnissa, erityisesti hänen avioliittoaan.

Mannerheimistä sotilaana Rintala antaa positiivisen — ja ilmeisen oikean — kuvan. Tekstin läpi kuultavat melko selvästi marsalkan muistelmat, joista asiatiedot on poimittu, mutta Rintalan kielenkäyttö sekä taisteluvaukuksissa ja varsinkin hänen lisätessään mukaan Mannerheimin pohdiskeluja on toista kuin marsalkan viileän asiallinen tyyli. Näin mietiskelee — Rintalan mukaan — tuleva marsalkka upseerinuraa Venäjän armeijassa:

"Tämän lisäksi nuoren upseerin tehtäviin kuuluu koluta ensin varuskuntakaupungin ja muiden lähikaupunkien ilotalot, hummata rahansa, pyytää isäpapalta lisää ruplia, ja kun isäpappa ei niitä enää pysty lähettämään, naida rykmentinkomentajan ruma romanttinen tytär. Avioliitossa saadaan sitten kaksi tai kolme lasta, mie-luiten ja tavallisimmin tyttäriä vaimoiksi tuleville nuoruuttaan hummaaville upseereille. Sen jälkeen aletaan järjestää skandaaleja ja suhteita upseeritovereiden rouviin tai muuten kevytken-käisiin ja rikkaisiin kreivittäriin ja puuhataan salassa kaksintaisteluita. Elämä jatkuu, ikä li-sääntyy ja arvo nousee. Hän saa kunniamerkke-jä ja peräpukamia ja sydänsuonet kalkkeutuvat raskaassa tehtävässä tsaarin ja hänen pyhän valtansa palvelemisessa. Hän alkaa tottua per-heeseensä ja alistua vaimon komentoon. Kun hä-nestä on tullut täydellinen ja saamaton nahjus, joka tottelee kaikessa vaimoan, hän on kypsä everstiksi ja rykmentinkomentajaksi. Hänelle annetaan rykmentti ja varuskuntakaupunki. Silloin hänestä tehdään vielä kenraalimajuri. Silloin hän on jo vanha, paksumahainen ja pu-nanaamainen. Hän pelaa korttia toisten ukke-leiden kanssa sillä aikaa kun nuoriso tanssii kutsuilla, jotka hänen rouvansa tai tämän ystä-vätär on järjestänyt. Hän alistuu vielä siihenkin, että vanhaksipiiksi jäänyt käly, joka asuu hä-nen kodissaan, alkaa naittaa hänen rumia tyt-täriään hyvillä upseerinuorukaisille. Silloin up-seerielämän kiertoliike on samassa, mistä hänkin on sen alkanut. Hänellä ei enää ole muuta teke-mistä kun ylensyömisestä ja juomisesta johtuva liian varhainen kunniallinen kuoleminen veri-suonten kalkkeutumiseen ja sydänhalvaukseen.

Ja hän kuolee.

Niin käy sotilaselämän järkkymättömän vuo-sisatainen kiertokulku Venäjän armeijassa."

Mutta Mannerheim tahtoi olla poikkeus edelli-sestä ja onnistuikin siinä. Hän oli ympäristös-tään erottuva etevä upseeri niin rauhan kuin so-dankin päivinä. Hyvien taistelukuvausten ohel-la — joita on niin Japanin sodasta kuin maail-mansodastakin — kertoo Rintala hauskaasti mm alokkaiden tulosta Pietariin ja Mannerheimin toiminnasta kouluttajana. Erinomaisesti on ku-vattu myös Mannerheimin saapuminen Puolaan komentajaksi hieman uneliaaseen ulaaniryk-menttiin, jossa nuori eversti nopeasti ottaa ohjat tiukasti käsiinsä ja pakottaa vanhoilliset ratsu-miehet sopeutumaan uuteen, konekiväärin hal-litsemaan taktiikkaan, josta Mannerheimilla on tuoreita kokemuksia Japanin sodasta.

Kuvatessaan Mannerheimin suhdetta yhteis-kunnallisiin kysymyksiin Rintala jo irtaantuu muistelmien asiapohjalta. Suomalaisen tsaarin-upseerin sosiaalisesti omaksitunnoksi kirjailija piirtää kreivi Prohorovin, joka tuntee sympatiaa vallankumouksellisia kohtaan. Tapaamisissaan ja keskusteluissaan Prohorovin kanssa, jotka al-kavat Japanin sodan päivinä, Mannerheim saa

välähdyksen Venäjän yhteiskunnan monista epäkohdista ja uudistusten välttämättömyydestä vallankumouksen vaihtoehtona. Hän ei kuiten-kaan ymmärrä täysin Prohorovin ajatuksia. Va-ruskunnissa, eristäytyneissä seurapiireissä elä-neenä Mannerheim ei paljoakaan joutunut kos-ketuksiin kansan syviin riveihin ja kykeni näin ollen tuskin tajuamaan, miten vallankumous jo kolkutteli Venäjän porteilla. Mannerheim sai kuitenkin käsityksen tsaarivaltakunnan mädännäisyydestä maailmansodan päivinä, jol-loin hän näki kyvyttömien upseereiden paistatte-levan tsaarin suosiossa ja ammusten loppuvan rintamajoukoilta samalla kuin Pietarin seurapii-rit jatkoivat ylellistä, mistään piittaamatonta elämäänsä.

Tässäkin suhteessa Rintala osunee melko lä-helle totuutta; upseerit kait yleensäkin tarkas-televat yhteiskunnallisia kysymyksiä melko ra-joittuneesta näkökulmasta. Sen sijaan kirjailija varmasti erehtyy kuvatessaan Mannerheimin suhtautumista kotimaahan ja suomalaisuuteen keskusteluissa Prohorovin kanssa.

Päinvastoin kuin Rintala väittää, Mannerheim säilytti, vaikkei suomea juuri osannutkaan, yh-teyden kotimaahan ja oli mm sukunsa edustaja-na viimeisillä säätyvaltiopäivillä Helsingissä v 1906.

Kuvatessaan Mannerheimin yksityiselämää ja hänen avioliittoaan on Rintala käyttänyt aineis-toa, joka perustuu Mannerheimin tuttavien kir-joituksiin. Kirjailija ei kertomuksessaan paljon-kaan poikkea Eeva-lehden tämän vuoden joulu-kuun numerossa julkaistuista mme Z:n muistel-mista, vaan hänellä on ilmeisesti ollut juuri ne tai vastaavat tiedot käytettävissään. Miten ne lyövät yksin todellisuuden kanssa, sitä on vaikea arvioida. Monissa suhteissa kirjailija on var-maankin lähellä totuutta: Mannerheim ei viih-tynyt upseerikerhoilla pikku varuskunnissa mut-ta sai maailmanmiehen koulutuksensa Pietarin seurapiirien loisteliailta kutsuilla, ollen varmaan tavoiteltu kavaljeeri.

Rintala on pyrkinyt lähestymään Mannerhei-mia ihmisenä, valamaan ratsastajapatsaaseen lihaa ja verta. Kokonaisuutena hänen piirtä-mänsä kuva on kiintoisa eikä suinkaan negatiivinen, päinvastoin. Rintala tuo selvästi esille, miten Mannerheim erityisesti sotilaana poikkesi suuresti edukseen sen ajan venäläisestä upsee-ristosta.

Kuitenkin on kyseenalaista, onko Rintala kyennyt tuomaan uusia piirteitä Mannerheim-hahmoon. Vaikka hän värittääkin luonnekuvaa, ei hän ole juuri päässyt tunkeutumaan pintaa syvemmälle, mikä marsalkan suhteen onkin mil-tei ylivoimainen tehtävä. Tässä mielessä Man-nerheim verrattuna romaanin toiseen päähenki-löön, mainion elävään mummoon, jää vain sil-huetiksi. Siitä huolimatta romaanilla Rintalan kertomataidon ansiosta on melkoinen arvo kan-sanomaisena elämäkertana suurmiehemme Ve-näjän vuosilta.

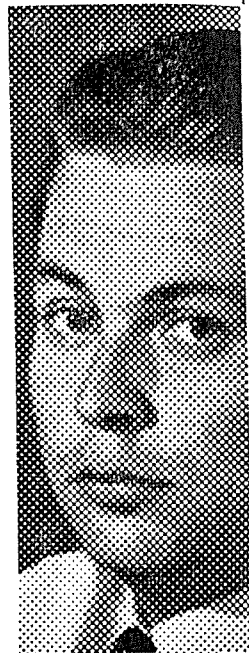
Paavo Rintala

kertoo nuoresta Mannerheimista — raisusta kadettista, komeasta kaartinupseerista, määrätietoisesta tsaarin armeijan palkkasoturista, vallankumouksen virasta heittävästä kenraalista — ja kunnioitettavasta, uutterasta kansannaisesta Eeva Maria Mommöstä, kahdesta suomalaisesta, jotka kuuluivat samaan aikaan, mutta perin erilaisiin elämämpiireihin. Herkullinen rinnastus — mielenkiintoinen romaani.

Mummoni ja Mannerheim

"Tämä on ensimmäinen teos, missä Mannerheimia lähestytään puhtaasti inhimilliseltä kannalta. — — — Poikkeuksellisen vaativa aihe on toteutettu tyylikkäästi. Mummosta tulee monumentti ja Mannerheimista ihminen ja tekijä itse pysyy sekä totuudessa että kohtuudessa." (Fil. lis. Aarne Laurila, SS)

3. painos, 18. tuhat
409 sivua. 850:—, kangask. 1050:—.

OTAVA

Tue Suomen Marsalkka
Mannerheimin Kadetti-
säätiön toimintaa käyt-
tämällä Kadettikunnan
adresseja.

ERILLISOSASTO TITITYY

27. kadettikurssin kadetit X ja R totesivat nimensä puuttuvan perjantaisodan vakanssiluettelosta ja jäivät palveluksen alkaessa koululle. Huono omatunto kuitenkin kolkutti. Niinpä kadetit ripustivat puukp:n olalle ja lähtivät ajelemaan harjoitusmaastoon. Tietenkin silloin tuli kadettikomppanian päällikkö evl Neva-saari vastaan, jolloin käytiin seuraava keskustelu

- Evl N "Mitäs miehiä?"
- Kad R: Erillisosasto Titityy, Herra Eversti-luutnantti!
- Evl N: Jaha, hyvä on.

Kadetit jatkoivat keventynein mielin pyöräilyä, mutta herroilla on vieläkin kohdatessaan tapana sanoa "titityy".

maailmankuulu
hedelmäjuoma

Ab J. W. Enqvist Oy

TAMPERE

Vuoden 1961 aikana merkkivuosia täyttävät kadettiupseerit

60 vuotta

Kyrklund, K J	7. 1.	Helsingissä	Huttunen, E H	30. 1.	Riihimäellä
Törnroos, B S T	9. 1.	Helsingissä	Poutiainen, V S	31. 1.	—
Rantanen, Antti	12. 1.	Helsingissä	Mäkelä, A P	2. 2.	Helsingissä
Moilanen, Jaakko	19. 1.	Helsingissä	Illukka, A A J	9. 3.	Niinisalossa
Kyläsalo, G E	21. 1.	Helsingissä	Kaasinen, K-P	9. 3.	Hämeenlinnassa
Villi, H J	21. 1.	—	Juuramo, U I	17. 3.	—
Lundström, A A V	22. 1.	Vaasassa	Soinio, A A	18. 3.	Vaasassa
Paloheimo, L I	22. 1.	Helsingissä	Aittola, V O	22. 3.	Helsingissä
Aarnio, M A	24. 2.	Puistolassa	Salojärvi, E P	28. 3.	Suomenlinnassa
Grönvall, R R	28. 2.	Helsingissä	Helikari, K T	31. 3.	Helsingissä
Ovaskainen, Y A	1. 3.	Lahdessa	Platan, A V	1. 4.	Helsingissä
Laakso, K S	4. 3.	Takahuhdassa (Messukylässä)	Kokko, E O	11. 4.	—
Virtanen, K L	22. 3.	Helsingissä	Ketonen, R V	13. 4.	Raumalla
Nordenstreng, B F	24. 3.	Helsingissä	Havola, A A	16. 4.	USA:ssa
Hinnerichsen, C-J	26. 3.	Helsingissä	Östenson, S H	16. 4.	Helsingissä
von Konow, J E B	29. 3.	Kuurilassa	Koski, O E	24. 4.	—
Riitesuo, K O	30. 3.	Jyväskylässä	Pellikka, I O	24. 4.	Oulussa
Karanko, Väinö	5. 4.	Helsingissä	Paatero, P V	29. 4.	Helsingissä
Kekki, M A O	7. 4.	—	Nyman, S T	30. 4.	Helsingissä
Savonjousi, K L I	10. 4.	Helsingissä	Bremer, A N	7. 5.	Helsingissä
Voionmaa, U A	10. 4.	Ulkomailla	Plathan, P-I	14. 5.	Helsingissä
Lumatjärvi, J T R	15. 4.	Helsingissä	Ilmola, Paavo	21. 5.	Helsingissä
Pietiläinen, N A	7. 5.	Helsingissä	Suorsa, V I	21. 5.	Mikkelissä
Jokipaltio, Pekka	19. 5.	Helsingissä	Standertskjöld-Norden- stam, C-A M	24. 5.	Helsingissä
Moring, K-J S	20. 5.	Helsingissä	Rauhaniemi, S V R	30. 5.	Vaasassa
Laurikainen, A J	5. 6.	Keravalla	Alatalo, V M	1. 6.	Helsingissä
Sourander, N G	22. 6.	Helsingissä	Huttunen, M V	2. 6.	Haminassa
Ojanperä, P A	27. 6.	Helsingissä	Pystynen, U S	8. 6.	Kouvolassa
Teutari, V J K	1. 7.	Lahdessa	Rosenqvist, O O	10. 6.	Kauniaisissa
Sotisaari, Lauri	5. 7.	Hämeenlinnassa	Sovijärvi, P E J	12. 6.	Turussa
Väänänen, Yrjö	9. 7.	Kuopiossa	Seppänen, T A	18. 6.	—
Merenheimo, U I	13. 7.	Oulussa	Korhonen, U K	19. 6.	Immolassa
Christiansen, A I	22. 7.	Tampereella	Gummerus, P-J	30. 6.	Riihimäellä
Vanhala, M J	25. 7.	Helsingissä	Järventaus, J J	1. 7.	Kouvolassa
Nummi, R R	28. 7.	Oulussa	Bäckman, O R	4. 7.	Helsingissä
Viherto, V A	5. 8.	Lielahdessa	Metsola, T A E	19. 7.	Helsingissä
Harvila, L I	26. 8.	Helsingissä	Haukkala, E J	24. 7.	Helsingissä
Ahrenberg, G-A	29. 8.	Finnassa	Valtari, J J	4. 8.	Kotkassa
Hämeen-Anttila, Y-S	1. 9.	Helsingissä	Pakkala, L E	9. 8.	Helsingissä
Nordman, L G	4. 9.	Helsingissä	Pälkkö, T H R	9. 8.	Helsingissä
Olanterä, Lauri	6. 9.	Porissa	Havola, K I	13. 8.	Kuopiossa
Tötterman, C G	13. 9.	Kymissä	Helenius, E S	1. 9.	Vaasassa
Ilva, A E	15. 9.	Mikkelissä	Komonen, O V	3. 9.	Niinisalossa
Jansson, F-J	28. 9.	Turussa	Lindeman, C O	4. 9.	Dragsvikissa
Harju-Jeanty, J W R	7. 10.	Varkaudessa	Kytölä, T A	6. 9.	Helsingissä
Rajanti, Niilo	24. 10.	Helsingissä	Roiha, M T	6. 9.	Lahdessa
Hällfors, V A A A	6. 11.	Turussa	Lagerroos, O H	8. 9.	Lahdessa
Santavuori, M J O	11. 11.	Helsingissä	Ukkola, V I	8. 9.	Oulussa
Hartikainen, E J	11. 12.	Keravalla	Knuutila, K O	15. 9.	Lahdessa
Tara, E O	15. 12.	Helsingissä	Laukkanen, T E	24. 9.	Helsingissä
Lindfors, G M	21. 12.	Helsingissä	Virkkunen, A H	24. 9.	Helsingissä
Soivio, S U	23. 12.	Helsingissä	Tigerstedt, A S C	1. 10.	Helsingissä
Haaki, J O	29. 12.	Lahdessa.	Kakko, Einari	2. 10.	Kouvolassa
			Latikka, O M	9. 10.	Haminassa
			Siitonen, A E	15. 10.	Helsingissä
			Lehti, T A	18. 10.	Turussa
			Jaatinen, E O	4. 11.	Raahessa
			Oksanen, R I	6. 11.	Helsingissä
			Autero, E T	8. 11.	—
			Välimaa, O K	13. 11.	Hämeenlinnassa
			Heinänen, P K	15. 11.	Helsingissä
			Itävuori, J E L	15. 11.	Vaasassa
			Leppälä, I L J	15. 11.	Kouvolassa
			Vesenterä, U K H	28. 11.	Oulussa
			Paarma, B O	6. 12.	Turussa
			Tissari, E A	27. 12.	Santahaminassa

50 vuotta

Kaasinen, U A	7. 1.	Turussa
Korhonen, A O	9. 1.	Haminassa
Kauko, Tapio	14. 1.	Seinäjoella
Gripenberg, C G	16. 1.	—
Ek, R B	23. 1.	—
Autio, Paavali	24. 1.	Lappeenrannassa
Ratia, V O	27. 1.	Helsingissä

Uusi rengas kadettikurssien ketjuun

45. kadettikurssi juhlapäivänään 29. 10. 1960

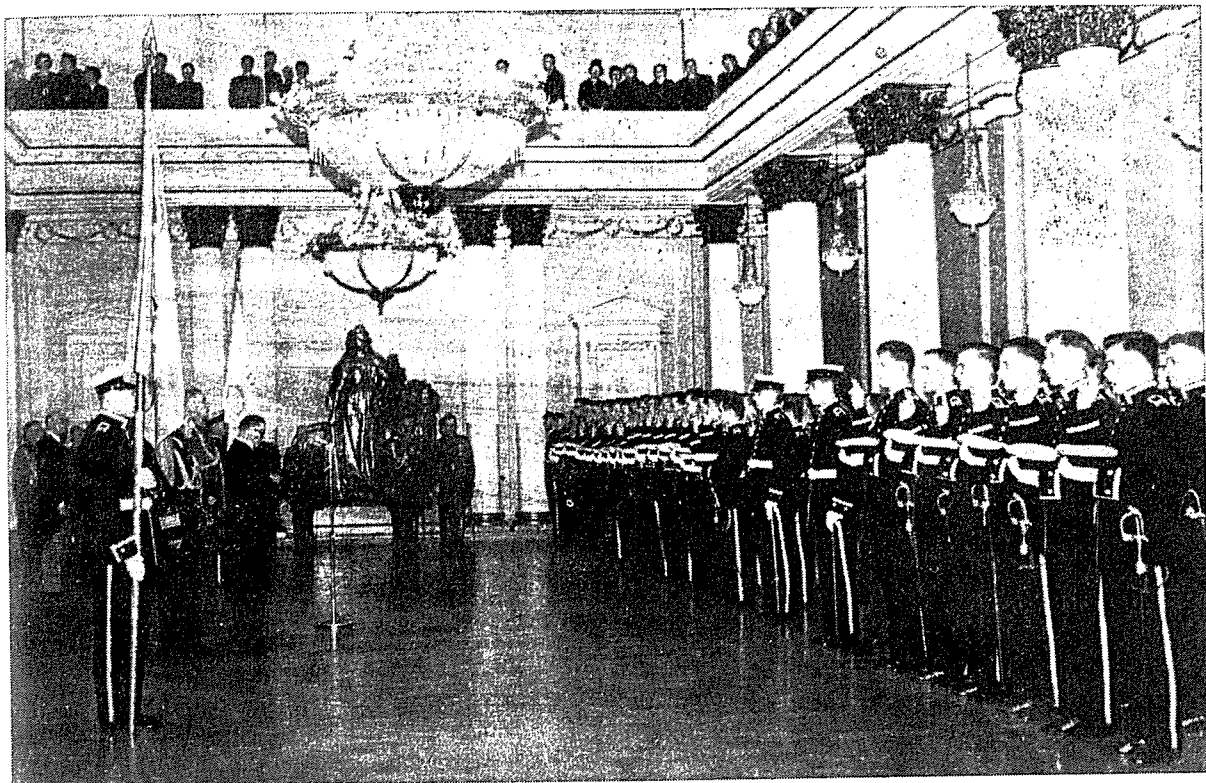
Jatkuvasti harvennut upseerikuntamme sai 29. 10. 1960 arvokasta täydennystä 45. kadettikurssin ja 30. merikadettikurssin astuttua riveihimme. Tasavallan Presidentti nimitti Herrat Kadetit upseerin virkoihin perinteellisin menoin presidentin linnassa. Tilaisuudessa olivat läsnä myös puolustusministeri, puolustusvoimain komentaja, osa kenraalikuntaa, kadettikoulujen upseeristo ja kadettien omaisia. Nimittämisen jälkeen vannoiivat uudet upseerit lippujensa äärellä juhlallisesti upseerivalansa. Nimittämistilaisuudessa puhuivat sekä Tasavallan Presidentti että Puolustusvoimain komentaja.

Nimitystilaisuuden jälkeen 45. kadettikurssi suoritti kunnianosoituksen Hietaniemen sankarihautoilla ja Suomen Marsalkan hautakumulla muistaen näin Heitä, joiden ansiosta nyky-polven kadetti voi palvella itsenäistä Suomea. Tähän samaan liittyi kunnianosoitus Kadettikoulun sankariaulassa.

Kadettikoululla klo 15.00 alkaneessa juhlatilaisuudessa jakoivat Kadettikoulun johtaja eversti M Sisto ja Ilmasotakoulun johtaja eversti T Meller kurssinsa päättäneille kadeteille todistukset ja stipendit. Kadettikunnan puheenjohtaja kenraalimajuri O Seeve toivotti kurssin tervetulleeksi kadettikunnan riveihin ja jakoi majuri P Ojanperän kanssa jäsenmerkit uusille upseereille.

Kurssin parhaaksi oli selviytynyt kadettiväepeli L M Kopra. Hän sai myös kunniamiekan. Kultakompassin sai kadetti J A Pärssinen ja asekasittelypistoolin kadettikersantti H K Hella-lasterä. Ilmasotalinjan parhaan oppilaan poikaalin sai kadettialikersantti M J Antikainen ja parhaan lentäjän palkintorasian kadetti M A Varkila.

Erittäin ilahduttavaa oli todeta, että eri säätiöiden ja rahastojen lahjoitusten turvin voitiin stipendejä jakaa yhteensä 525 000 mk. Mainitta-

"Minä tahdon laillista Esivaltaa rehellisesti ja uskollisesti palvella sekä sen ja Suomen Valtakunnan hyötyä ja parasta kaikin tavoin etsiä ja edistää ja pahalta niitä suojata".

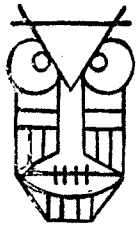
koon, että kadettikunta lahjoitti 45 000 mk stipendin, 15 000 mk kunkin puolustushaaran edustajalle. Maasotalinjalla sen sai kadettiväepeli L M Kopra ja ilmasotalinjalla kadetti E N Erkinheimo.

Kolmen kadetin vahvuinen 30. merikadettikurssi sai todistuksensa Merisotakoulussa koulun johtajalta, kommodori K Kijaselta. Kurssin parhaaksi oli selviytynyt kadettipursimies M J Back, joka sai myös kunniamiekkakan. Meriupseeriyhdistyksen lahjoittaman kiikarin sai kadetti Jaakko Valtonen. Merikadeteille jaettiin stipendeinä 85 000 mk. Kadettikunnan stipendin sai kadetti I J Ruuska. Todistusten jakotilaisuuden yhteydessä jakoivat kadettikunnan edustajat komentaja A Kivikuru ja kapteeni L Koho uusille meriupseereille kadettikunnan jäsenmerkit.

Vastavalmistuneet upseerit jakautuvat eri puolustushaarojen kesken seuraavasti: maavoimat 59 upseeria, ilmavoimat 21 upseeria, ja kuten jo mainittiin merivoimat 3 upseeria. Yhteensä siis 83. Näinkään suuri upseerimäärä ei kuitenkaan tuo ratkaisevaa parannusta päällystötilanteeseemme. Vajaus on päässyt kasvamaan liian suureksi ja poistuma on edelleen n 100 upseeria vuodessa.

Maanpuolustuksesta kiinnostuneet kansalaiset voivat olla kuitenkin tyytyväisiä, sillä nyt päättyneiden kurssien yhteinen kadettivahvuus oli sama kuin edelliselläkin kerralla, mikä luku on suurin sotien jälkeen. Voidaankohan jo todeta käänteeseen olevan tapahtumassa upseeriston jälkikasvussa? Tästä näyttäisivät hyvänä todisteena olevan kadettikouluissamme nyt olevat suurehkot kurssit. Vanhemmilla kursseilla opiskelee parhaillaan yhteensä lähes 150 kadettia ja nuoremmilla kursseilla saman verran. Suurehkon eroprosentinkin huomioon ottaen valmistunee kummaltakin kurssilta aikanaan yli 130 upseeria.

Upseeriuralle hakeutuvien nuorukaisten määrä on kuitenkin valitettavasti edelleenkin liian vähäinen. Viidentoista vuoden aikana syntyneen aukon täyttämiseen tarvittaisiin lähivuosina vieläkin suurempia kadettikursseja. Vaikkapa kurssien vahvuudet olisivat toistaiseksi vuosittain n 200 kadettia, kestäisi upseerivajauksen täyttäminen sittenkin n 6 vuotta. Hakijoiden määrä olisi saatava nykyisestä kaksinkertaiseksi, jotta riittävä karsinnan varakin olisi olemassa. Toimikaamme siis jokainen kohdaltamme niin, että kiinnostus upseerin uraa kohtaan akateemisen nuorison keskuudessa edelleenkin kasvaa!

AKATEEMINEN AJASTAIKA 1961

on ilmestynyt.

Yhä useammilla työpaikoilla joudutaan jokapäiväisissä henkilökunta-asioissa ja virkatehtävissä turvautumaan ajanmukaisiin tietoihin eläkeasioista, vuosilomista, palkkaluokista, pätevyysvaatimuksista, minimitalukoista, korkeakouluista jne.

AKATEEMINEN AJASTAIKA sisältää nämä tiedot pätevänä, tarkistettuna, taskukokoisena lähdekirjana. Runsaat muistiinpanotilat.

Jäsenhinta 300:—, nahkakantisena 450:— (kirjakauppahinnat 350:—, 500:—).
Postisiirtotilille 16 684 maksetut tilaukset toimitetaan postivapaasti.

Julkaisija AKAVA r.y.

KASKUJA JA MIETELMIÄ

NYT ON TILAISUUS

Kadetti Hämäläinen oli kadettien kesken tunnettu erittäin sanavalmiiksi kaikissa tilanteissa eikä hän koskaan jäänyt tuppisuuksi.

Siihen aikaan Kadettikoulussa opetti venäjää kenraali Hjelmmannin rauhalliseen ja arvokkaaseen tapansa. Myönnettävä on, ettei kadettien venäjänkielen taito ollut kovin kehuttava, joten syystä pelättiin sitä kuulusteluvaihetta, jolloin kenraali vuoron perään teki kullekin kadetille joukon kysymyksiä, joihin tämän oli yritettävä vastata venäjäksi.

Tulipa sitten kadetti Hämäläisen vuoro. Kenraali teki kysymyksen toisensa jälkeen, mutta yhtään vastausta ei tullut. Kadetti yritti ja yritti, mutta ei saanut kokoon ensimmäistäkään sanaa. Tässä vähemmän kadehdittavassa tilanteessa hän huomasi kuinka paperilappu hyppää pulpetilta pulpetille ja lähenee hyvää vauhtia hänen pulpettiaan. Kadetti yrittää nyt epätoivoisinaan käydä viivytystaistelua saadakseen tuon lapun, sillä varmasti hyvät ystävät ovat siihen kirjoittaneet nuo tarvittavat vastaukset.

Vihdoin paperilappu on onnellisesti hänen pulpetillaan ja hän katsoo siihen kuin pelastavaan enkeliin, mutta mitä saakaan siitä lukea:

— Puhu Hämäläinen, nyt on tilaisuus.

NIIN TAI NÄIN, VÄÄRINPÄIN!

Nuorempi kadetti palaa iltalomalta. Päivystävä kadetti kysyy, luuleeko hän selvinneensä niin, ettei tule ilmoituksia sotilaallisen tervehdyksen laiminlyömisestä.

”Ei varmastikaan, herra kadetti”, nuorukainen vakuuttaa.

”Kuinka niin?” päivystäjä tiedusteli.

”Otin auton Vanhelta ylioppilastalolta, vedin auton kaihtimet alas ja istuin koko matkan auton lattialla käsi päähineessä.”

”Sitten minun täytyy ilmoittaa teidät kompanian päällikölle tervehtimisen pakoilemisesta”.

KADETTIN KIRJALLISUUS

Majuri Veijo pitää tupatarkastusta ja saapuu kadetti Aallon kaapille. Kohdassa, missä piti olla kirjoja, on vain kaksi teosta, ”Decamerone” ja ”Die schöne Erna, Leben und Abenteuer einer jungen Modistin”.

Majuri ihmettelee kirjojen laatua ja vähyyttä, mutta saa Aallolta vastaukseksi:

”Niin, herra majuri, suomalainen sotilaskirjallisuus on vielä niin niukkaa.”

Meitä ei ole luotu maailmaan siksi, että olisimme onnellisia, vaan siksi, että tekisimme vällisuutemme.

Lukeminen on ajatuksille mitä voimistelu ruumiille.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu
6. 12. 1960	4
Jalkaväenkenraali J S Simelius 60-vuotias	5
Kenttäpiispa Toivo Laitinen: Joulua- tuksia vallasta ja sen käytöstä	6
Valtiotieteen tohtori Olli Seitkari: De- mokratia käsitteenä ja järjestelmänä	7
Centurio: Isän kirje pojalle	11
PaLa: Vanha veteraani muistelee	14
Majuri J Verno: Eräs kadettijoulu	16
Maisteri Viljo Immonen: Sotilasmusiik- kia ja sotilaskapellimestareita	17
Aimo Pajunen: Paavo Rintalan mieli- kuva Mannerheimistä	20
Syntymäpäiväluettelo	23
Uusi rengas kadettikurssien ketjuun ..	24
Kaskuja ja mietelmiä	26

T:mi

RUOSTUMATTOMAT
TERÄSLAITTEET

HELSINKI

KUTOMO & PUNOMO

F. W. HOLLMING Oy

LAIVATELAKKA JA KONEPAJA

RAUMA

KADETTIVELJET!

Muistakaa pirteillä kir-
joituksilla lehteämme.
Se on v 1961 sellainen
kuin miksi sen itse
teemme!

Toimitus

KYLKIRAUTA

Kadettikunta ry:n jäsenlehti

Päätoimittaja: evl E Korpikoski, PEjärj-
os, puh 625801/2231

Toimitusneuvosto:

evl E Korpikoski (phj), maj:t S Heinon-
koski ja P Ojanperä, kapt:t J Valtanen,
A Kajaani, L Koho ja ylil U Ryönänkoski

Toimitus:

— kapteeni N Lappalainen, PEjärj-os, 625801/
2263

— majuri P Ojanperä, Fredrikink 16 A. 625801/
2177, Kadettikunnan sihteeri

Ilmoitukset:

— T:mi Helka Maula

— ilmoituspäällikkö S Sivula, Uudenmaank. 23
A 7, Helsinki, puh 35 872

Taloudenhoito:

rouva Irja Wonkka, Liisank. 1, Helsinki
12681/333

POSTISIIRTOTILI 30 909

Tämän Te olette velkaa...

OPASKOIRA

sokeille on välttämätön, koska he tällöin eivät tunne sokeuttaan sanan täydessä merkityksessä, vaan ovat valmiit lähtemään minne vain ja milloin heitä huvittaa ja ovat näinollen riippumattomia näkevista lähimmaisistään.

OPASKOIRA

onkin sokeitten suosiossa korvaten monella tavalla näön menetyksestä aiheutuvat rajoitukset. Sen kuntoa vaalitaan ja hoidetaan kaikkien sääntöjen mukaan.

OPASTUSKILPAILU

Kilpailu opaskoirien paremmuudesta ja palkintosijoista tuo vaihtelua sokean jokapäiväiseen elämään. Kilpailut antavat lisää väriä koko palveluskoira-asiaille, sillä sokeat osallistuvat niihin rinnan näkevien tovereittensa kanssa.

SOTASOKEAT

oivalsivat opaskoirien koulutuksen tärkeyden ja perustivat Opaskoirakoulun Pitäjänmäelle tyydyttämään sotasokeittemme opaskoiratarpeen. Uusia koiria koulutetaan jatkuvasti, sillä näiden käyttöaika on lyhyt.

Koirien kasvattajat ja omistajat! Te voitte auttaa yhteistä asiaa lahjoittamalla meille koiria tai ottamalla hoitoonne penikoita, joista koulutamme uusia oppaita tähän tärkeään tehtävään.

OPASKOIRAKOULU

PITÄJÄNMAKI — Puh. 45 73 07